

OBRZĘD ŚWIĘTEJ I BOSKIEJ LITURGII ŚWIĘTEGO OJCA NASZEGO JANA CHRYZOSTOMA, ODPRAWIANEJ PRZEZ BISKUPA

Gdy jest święto i nadejdzie czas Boskiej Liturgii, a biskup ma iść do świątyni, do biskupa przychodzi akolita z lampą, gdy biskup jest w domu z archimandrytami, kapłanami, diakonami, klerykami i dygnitarzami. Akolita staje przed biskupem z zapaloną lampą i kłania się biskupowi. Biskup wstaje ze swego miejsca i idzie do świątyni, poprzedzany przez dygnitarzy, diakonów i kapłanów, a idący duchowni śpiewają stichere święta. Akolita idzie przed biskupem niosąc zapaloną wielką lampę, nieco z prawej strony biskupa. Archidiakon lub protodiakon idzie blisko biskupa z tyłu. Idą także za biskupem parami archimandryci, igumeni i mnisi.

[W inne dni, poza wielkimi świętami, akolita z lampą nie przychodzi do domu biskupa i klerycy też nie idą, a w bramie świątyni spotyka biskupa akolita z diakonami i kłania się biskupowi].

Gdy biskup ma wejść w bramę świątyni, spotykają go dwaj diakoni z kadzielnicami, a chórzyci zaczynają powoli i harmonijnie śpiewać: **Zaprawdę godne jest to, błogosławić Ciebie, Bogurodzico, zawsze błogosławioną i najczystszą, i Matkę Boga naszego. Czcigodniejszą od Cherubinów i bez porównania chwalebniejszą od Serafinów, któraś bez zmiany Boga Słowo zrodziła, Ciebie, prawdziwą Bogurodzicę, wysławiamy.**

W święta Pańskie śpiewają hirmos dziewiętej pieśni kanonu.

Biskup wchodząc do świątyni mówi cichym głosem:

Wejść do domu Twego, pokłonię się przed świętym przybytkiem Twoim, w bojaźni Twojej. Panie, prowadź mnie w sprawiedliwości Twojej, ze względu na wrogów moich wyrównaj drogę moją przede mną.

Biskup przychodzi i staje na kobiercu na ambonie przed świętą bramą prezbiterium. Archimandryci, igumeni, protoprezbiterzy i kapłani stają według godności po obu stronach za biskupem.

Biskup kłania się trzy razy i mówi:

Błogosławiony Bóg nasz, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Protodiakon stojąc blisko biskupa, mówi: **Amen. Chwała Tobie, Boże nasz, chwała Tobie. Królu Niebieski, Pocieszycielu, Duchu Prawdy, który wszędzie jesteś i wszystko napelniasz, Skarbnico Dóbr i Dawco życia, przyjdź i zamieszkać w nas, i oczyść nas z wszelkiej zmyy i zbaw, o Dobry, dusze nasze. Święty Boże, Święty Mocny, Święty Nieśmiertelny, zmiłuj się nad nami (trzy razy). Chwała Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi, i teraz, i zawsze, i na wieki wieków. Amen. Najświętsza Trójco, zmiłuj się nad nami, Panie, oczyść grzechy nasze, Władco, przebacz nieprawości nasze, Święty, nawiedź nas, i ulecz niemoce nasze, dla imienia Twego. Panie, zmiłuj się (trzy razy). Chwała Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi, i teraz, i zawsze, i na wieki wieków. Amen. Ojczy nasz, któryś jest w niebiosach, święć się imię Twoje, przyjdź królestwo Twoje, bądź wola Twoja, jako w niebie tak i na ziemi, chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj, i odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom, i nie wwdź nas w pokuszenie, ale nas zbaw ode złego.**

Biskup: **A**lbowiem Twoje jest królestwo i moc, i chwała, Ojca i Syna, i Świętego Ducha, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Protodiakon: Amen.

Mówi też biskup tropariony:

Zmiłuj się nad nami, Panie, zmiłuj się nad nami, żadnego bowiem usprawiedliwienia nie mając, tę oto modlitwę do Ciebie, jako Władcy, grzeszni zanosimy: Zmiłuj się nad nami.

Protodiakon: Chwała Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi.

Biskup mówi troparion:

Panie, zmiłuj się nad nami, w Tobie bowiem mamy nadzieję, nie bądź na nas bardzo zagniewany, nie pamiętaj też naszych nieprawości, ale wejrzyj i teraz na nas w Twojej łaskowości, i wybaw nas od wrogów naszych, Ty bowiem jesteś Bogiem naszym, a my ludem Twoim, wszyscy dziełem rąk Twoich, i Twego imienia wzywamy.

Protodiakon: I teraz, i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

Biskup:

Bramy miłosierdzia otwórz nam, błogosławiona Bogurodzico, abyśmy ufając Tobie nie zginęli, ale przez Ciebie zostali wybawieni z niedoli, Ty jesteś bowiem zbawieniem rodu chrześcijańskiego.

Także podchodzi biskup do świętej ikona Władcy, Pana naszego Jezusa Chrystusa, będącej po prawej stronie, kłania się i odmawia troparion:

Przeczystej Twojej ikonie, o Dobry, oddajemy pokłon, prosząc Ciebie, Chryste o darowanie przewinień naszych. Ty bowiem dobrowolnie zechciałeś wstąpić ciałem na krzyż, aby tych, których stworzyłeś, wybawić z niewoli wroga. Przeto dziękczynnie wołamy do Ciebie: Radością wszystko napelniłeś, Zbawicielu nasz, który przyszedłeś zbawić świat.

I całuje świętą ikonę.

Przechodzi także na lewą stronę, przed ikonę Bogurodzicy, kłania się i odmawia troparion:

Ty, która jesteś źródłem miłosierdzia, Bogurodzico, uczyn nas godnymi zmiłowania. Wejrzyj na lud, który zgrzeszył, okaż jak zawsze moc Twoją. W Tobie bowiem

nadzieję pokładając, wołamy do Ciebie: „Raduj się!”, tak jak niegdyś Gabriel, wódz zastępów bezcielesnych.

I całuje świętą ikonę.

Podchodzi także do ikony patrona świątyni i święta, odmawia troparion i całuje ikonę, kłaniając się jak zwykle. Chórzyści natomiast bez przerwy śpiewają: **Zaprawdę godne jest to.**

Biskup przychodzi na środek przed świętą bramę prezbiterium, na poprzednie miejsce, patrzy ku Wschodowi, pochyla głowę i modli się, mówiąc:

Panie, wyciągnij rękę Twoją z wysokości świętego przybytku Twego i umocnij mnie w sprawowaniu zbliżającej się posługi Twojej. Niech wolny od osądzenia stanę przed budzącym bojaźń ołtarzem Twoim i dokonam bezkrwawej świętej czynności. Albowiem Twoja jest moc i chwała na wieki wieków. Amen.

Także kłania się, zwraca do ludu i błogosławi obiema rękoma, trzymając pastorał.

Chórzyści natomiast śpiewają harmonijnie: **Ton despotin ke archijerea imon, Kyrie, filatte.** Oraz trzy razy: **Is polla eti, despota.**

Biskup natomiast wchodzi na katedrę, a za nim idą parami mający służyć, archimandryci i pozostali, kłaniają się biskupowi siedzącemu na miejscu i trzymającemu w lewej ręce pastorał, całują jego prawicę, odchodzą i znowu kłaniają się biskupowi. On zaś siedząc błogosławi ich ręką i kolejno wchodzi do świętego prezbiterium bramami północną i południową, i zakładają szaty liturgiczne. Klerycy natomiast przygotowują szaty biskupie.

Mający ubierać biskupa protodiakon i drugi diakon wraz z pozostałymi diakonami przychodzą na miejsce, jeden po prawej i drugi po lewej stronie, pozostali zaś diakoni stają przed biskupem trzymając kadzielnice. Biskup wstaje ze swego miejsca i oddaje pastorał jednemu z lektorów, który trzyma go obiema rękoma nieco podniesiony, z wiszącym na nim kawałkiem materiału, i stoi nieco za biskupem. Protodiakon i drugi diakon obierają kłobuk biskupi, mantię, panagę i riasę, i składają na tacy.

Chórzyści zaczynają śpiewać:

Prorocy z wysoka ogłosili Ciebie, Dziewico, naczyniem, laską, tablicą, arką, świecznikiem, ołtarzem, górą niesieczoną, złotą kadzielnicą i namiotem, bramą nieprzebytą, pałacem, drabiną i tronem Króla.

Albo: Król niebieski z przyjaźni do człowieka pojawił się na ziemi i żył z ludami. Od Dziewicy bowiem czystej otrzymał ciało i z Niej przyszedł na ziemię. Jeden jest Syn, różny co do natur, ale nie co do Hipostazy. Przeto głosimy, że On jest zaprawdę doskonałym Bogiem i doskonałym człowiekiem, Chrystus, nasz Bóg, do którego módl się, Matko Oblubienico Dziewicza, aby zmiłował się nad duszami naszymi, lub inny śpiew dnia, bądź święta.

Pozostali klerycy biorą przygotowane szaty i pobożnie przynoszą, odbierają je diakoni i ubierają biskupa, wzięwszy najpierw sticharion. Diakon okadza i mówi: **Do Pana módlmy się.**

Protodiakon okadza i mówi stichery wyraźnym głosem:

Niech rozraduje się dusza twoja w Panu, bo przyoblekł cię w szatę zbawienia, i w suknię wesela przydział cię, jak oblubieńcowi włożył ci koronę i jak oblubienicę ozdobił cię pięknem.

Biskup błogosławi sticharion i całuje, diakoni zaś ubierają go. Protodiakon mówi powoli, aby był czas na ubranie biskupa. Przynoszą epitachelion i odbierają go diakoni.

Diakon okadzając, mówi: **Do Pana módlmy się.**

Protodiakon okadzając, mówi:

Błogosławiony Bóg, który wylewa łaskę swoją na swych arcykapłanów, jak wonny olej na głowę, co splywa na brodę, brodę Aarona, co splywa na fałdy jego szaty.

Pobłogosławiwszy biskup całuje epitachelion i zakłada go. Podobnie postępuje z pasem. Biskup błogosławi pas, całuje go i przepasuje się, a protodiakon mówi:

Błogosławiony Bóg nasz, który przepasuje ciebie mocą, który wytyczył drogę twoją bez skazy, który nogom twoim daje rękość jelenia i stawia ciebie na wyżynach.

Podobnie postępuje z innymi szatami. Diakon okadzając mówi tylko: Do Pana módlmy się.

Protodiakon wygłasza odpowiednie teksty, a biskup błogosławi i całuje każdą szatę.

Przy prawym narękawku: Prawica Twoja, Panie, zasłynęła w mocy, prawa ręka Twoja, Panie, skruszyła wrogów i wielkością chwały Twojej, Panie, starłeś przeciwników.

Przy lewym: Ręce Pańskie uczyniły cię i ukształtowały, da ci mądrość i nauczy cię przykazań swoich.

Przy palicy mówi: Przypasz swój miecz do biodra swego, Mocarzu, w pięknie twym i zacności twojej, idź, trudź się, przynos owoc, i króluj ze względu na prawdę, łagodność i sprawiedliwość, i pokieruje tobą cudownie prawica twoja, w każdym czasie, teraz i zawsze i na wieki wieków. Amen.

Przy sakkosie mówi: Arcykapłani Twoi, Panie, przyodzieją się w sprawiedliwość, i święci Twoi rozweselą się radością, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

Przy omoforionie mówi: Na ramię wzięłeś zbląkaną naturę, Chryste, i wstąpiwszy przywiódłeś ją do Ojca, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

Przy panagii mówi: Serce czyste stworzy w tobie Pan i ducha prawego odnowi we wnętrzu twoim, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

Przy drugiej panagii: Niech serce twoje powie słowo dobre, opowiadaj dzieła twoje Królowi, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

Przy krzyżu: Jeśli ktoś chce iść za Mną, nie się zaprze samego siebie, mówi Pan, niech weźmie krzyż swój i idzie za Mną, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

Przy mitrze mówi: Pan włożył na głowę twoją koronę z drogich kamieni, o życie prosiłeś i dał tobie długie dni, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

Protodiakon i drugi diakon schodzą niżej, odbierają od kleryków trikiron i dikiron, i przynoszą biskupowi.

Protodiakon mówi: Niech tak światłość twoja świeci przed ludźmi, aby widząc dobre czyny twoje wysławili Ojca naszego, który jest na niebiosach, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

Także chór śpiewa: Ton despotin ke archijerea imon, Kyrie filatte.

Biskup błogosławi trikironem i dikironem na Wschód, na Zachód, na Południe i na Północ.

Chórzyści powoli śpiewają: Is polla eti, despota, trzy razy.

Biskup oddawszy trikiron i dikiron protodiakonowi oraz drugiemu diakonowi siada, a protodiakon i diakon całują święta jego prawicę.

Wtedy trzymający pastorał i akolita z lampą kłaniają się biskupowi i odchodzą. Trzymający pastorał stoi przed świętą ikoną Władcy naszego, Pana Jezusa Chrystusa. Natomiast akolita z lampą stoi po lewej stronie w pobliżu wielkich lamp [i podczas wielkiego oraz małego wejścia idą pierwsi, trzymając pastorał i lampę, niczego nie mówiąc].

Potem przynoszą ręcznik i misę, i biskup siedząc umywa ręce, jeśli nie ma chirotessji lektora i śpiewaka oraz subdiakona. Jeśli natomiast jest chirotessja, wtedy wyświęcany po założeniu sticharionu przynosi ręcznik według opisu w obrzędzie poświęcenia.

Protodiakon mówi:

Umyję w niewinności ręce moje i obejść ołtarz Twój, Panie, abym usłyszał głos chwały Twojej i opowiedział wszystkie cuda Twoje. Panie, umiłowalem piękno domu Twego i miejsce przybytku chwały Twojej. Nie zatracaj z bezbożnymi duszy mojej i z mężami krwawymi życia mego. W ich rękach są nieprawości, prawica ich pełna jest przekupstwa. Ja zaś w niewinności mojej idę, wybaw mnie, Panie, i zmiłuj się nade mną. Noga moja stoi na drodze prawej, na zgromadzeniach błogosławię Ciebie, Panie.

Zaczyna się czytanie godzin. [Wtedy archimandryci, igumeni i protoprezbiterzy po założeniu szat liturgicznych wychodzą z prezbiterium przez bramy południową i północną, kłaniają się biskupowi i stają po jego lewej i prawej stronie według godności, a jedynie sprawujący proskomidię pozostaje w świętym prezbiterium]. Stojący w cerkwi przy biskupie archimandryci, igumeni i protoprezbiterzy niczego z proskomidii nie mówią.

Gdy są czytane godziny biskup siedzi, wstając jedynie na Alleluja, Trisagion i Czcigodniejszą od Cherubinów.

Po skończeniu godzin biskup wstaje, trzykrotnie kłania się ze wszystkimi, i mówi:

Królu Niebieski, Pocieszycielu, Duchu Prawdy, który wszędzie jesteś i wszystko napelniasz, Skarbnico Dóbr i Dawco życia, przyjdź i zamieszkaż w nas, i oczyść nas z wszelkiej zmaży i zbaw, o Dobry, dusze nasze.

Chwała na wysokościach Bogu, a na ziemi pokój, w ludziach upodobanie ku dobremu, dwa razy.

Panie, wargi moje otwórz, i usta moje będą głosić chwałę Twoją.

Wtedy protodiakon i diakoni podchodzą do biskupa, i skłoniwszy głowy, mówią:

Zbawienny czas służyć Panu. **Pobłogosław, wielce czcigodny władcyko.**

Biskup zaś błogosławi obiema rękoma, mówiąc:

Błogosławiony Bóg nasz, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Protodiakon odpowiada: **Amen.**

Biskup błogosławi głowę protodiakona.

Mówią także: **Pomódl się za nas, władcyko święty.**

Biskup błogosławiąc głowę protodiakona, mówi:

Pan niech kieruje krokami waszymi.

Znowu mówią do niego: **Wspomnij nas, władcyko święty.**

Biskup błogosławi głowę diakona i mówi:

Pan Bóg niech wspomni was w królestwie swoim, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

I odpowiadają: **Amen.** Protodiakon i diakon całują świętą jego prawicę, kłaniają się i odchodzą. Również pierwszy archimandryta, igumen lub protoprezbiter kłania się biskupowi i idzie do świętego prezbiterium, wchodzi przez południową bramę i nakazuje diakonowi otworzyć świętą bramę. Protodiakon idzie do świętej bramy i zaczyna donośnie: **Pobłogosław, władcyko.**

Archimandryta, igumen lub protoprezbiter wzięwszy świętą Ewangelię obiema rękoma, nieco podnosi i czyniąc nią znak krzyża, mówi: **Błogosławione królestwo Ojca i Syna, i Świętego Ducha, teraz i zawsze, i na wieki wieków.**

Chór: **Amen.**

I kładzie świętą Ewangelię na świętym ołtarzu. Także kłania się biskupowi.

Gdy protodiakon wygłasza wielką ektenię, wtedy biskup siedzi i wzięwszy archijeratikon, siedząc odmawia modlitwę: **Boże, Boże nasz.** Podobnie odmawia także trzy pozostałe modlitwy. Biskup wstaje jedynie na ekfonesis.

Protodiakon trzymając trzema palcami orarion, pobożnie i powoli mówi wezwania ektenii:

W pokoju do Pana módlmy się.

Chór: **Panie, zmiłuj się.**

O pokój z wysokości i zbawienie dusz naszych, do Pana módlmy się.

Chór: **Panie, zmiłuj się.**

O pokój całego świata, stałość świętych Bożych Kościołów i zjednoczenie wszystkich, do Pana módlmy się.

Chór: **Panie, zmiłuj się.**

Za tę świątynię i za tych, którzy z wiarą, pobożnością i bojaźnią Bożą wchodzą do niej, do Pana módlmy się.

Chór: **Panie, zmiłuj się.**

Biskup odmawia modlitwę ofiarowania:

Boże, Boże nasz, który posłałeś Pana naszego i Boga Jezusa Chrystusa, Chleb niebiański na pokarm całemu światu, Zbawiciela, Odkupiciela i Dobroczyńcę, błogosławiącego i uświęcającego nas, Sam pobłogosław te przedłożone dary i przyjmij je na nadniebiański Twój ołtarz. Pamiętaj jako Dobry i Przyjaciel człowieka o tych, którzy przynieśli dary, i o tych, za których je przyniesiono, i nas wolnymi od osądzenia zachowaj w świętym sprawowaniu Boskich Twoich Tajemnic. Albowiem uświęcone jest i pełne chwały czcigodne, i wspaniałe imię Twoje, Ojca i Syna, i Świętego Ducha, teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

Za wielce błogosławionego metropolitę naszego Sawę i za najprzewielebniejszego biskupa naszego **N.**, za czcigodne kapłaństwo, w Chrystusie diakonię, za całe duchowieństwo i lud, do Pana módlmy się.

Chór: Panie, zmiłuj się.

O zachowanie w opiece Bożej naszej ojczyzny, za jej władze i wojsko, do Pana módlmy się.

Chór: Panie, zmiłuj się.

Za to miasto (**lub: tę wieś; lub: ten monaster**), za wszystkie miasta i krainy, i za wszystkich wiernych żyjących w nich, do Pana módlmy się.

Chór: Panie, zmiłuj się.

O dobrą pogodę, obfitość plonów ziemi i czasy spokojne, do Pana módlmy się.

Chór: Panie, zmiłuj się.

Za żeglujących, podróżujących, chorych, cierpiących, uwięzionych oraz o ich wybawienie, do Pana módlmy się.

Chór: Panie, zmiłuj się.

O wybawienie nas z wszelkiego utrapienia, gniewu i niebezpieczeństwa, do Pana módlmy się.

Chór: Panie, zmiłuj się.

Wspomóż, zbaw, zmiłuj się i ochroń nas, Boże, łaską Twoją.

Chór: Panie, zmiłuj się.

Najświętszą, przeczystą, błogosławioną, pełną chwały Władczynię naszą Bogurodnicę i zawsze Dziewicę Marię ze wszystkimi świętymi wspomniawszy, sami siebie, wszyscy siebie nawzajem i całe życie nasze Chrystusowi Bogu oddajmy.

Chór: Tobie, Panie.

Modlitwa pierwszej antyfony:

Panie Boże nasz, którego władza jest nieogarniona i chwała niedościgniona, którego miłosierdzie jest bez miary i przyjaźń do człowieka niewypowiedziana, Ty sam, Władco, w łaskowości Twojej wejrzyj na nas i na ten święty dom i daj nam i tym, którzy się z nami modlą, bogactwo miłosierdzia Twego i obfitość łask Twoich.

Ekfonesis wygłasza ten, kto rozpoczynał Liturgię: **Albowiem przynależy Tobie wszelka chwała, cześć i pokłon, Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi, teraz i zawsze, i na wieki wieków. Chór: Amen.**

I odwróciwszy się, kłania się biskupowi. Także oba chóry śpiewają typika. Inny diakon kłania się biskupowi, staje na zwykłym miejscu i mówi ektenię:

Jeszcze i jeszcze w pokoju do Pana módlmy się.

Chór: Panie, zmiłuj się.

Wspomóż, zbaw, zmiłuj się i ochroń nas, Boże, łaską Twoją.

Chór: Panie, zmiłuj się.

Najświętszą, przyczystą, błogosławioną, pełną chwały Władczynię naszą Bogurodnicę i zawsze Dziewicę Marię ze wszystkimi świętymi wspomniawszy, sami siebie, wszyscy siebie nawzajem i całe życie nasze Chrystusowi Bogu oddajmy.

Chór: Tobie, Panie.

Także drugi archimandryta, igumen lub prezbiter kłania się biskupowi i idzie do świętego prezbiterium przez północną bramę oraz odmawia tę modlitwę przy świętym ołtarzu:

Panie Boże nasz, zbaw lud Twój i pobłogosław dziedzictwo Twoje, strzeż pełni Kościoła Twego, uświęć tych, którzy miłują wspaniałość domu Twego, otocz ich chwałą poprzez Boską Twą moc i nie opuszczaj nas, pokładających w Tobie nadzieję.

Donośnie: Albowiem Twoje jest panowanie i Twoje jest królestwo, i moc, i chwała, Ojca i Syna, i Świętego Ducha, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Chór: Amen.

Chórzyści na oba chóry śpiewają typika. Wszyscy śpiewają **Jednorodzony Synu**, a wtedy biskup wstaje i stoi przez cały czas śpiewu. Znowu inny diakon kłania się biskupowi i mówi ektenię:

Jeszcze i jeszcze w pokoju do Pana módlmy się.

Chór: Panie, zmiłuj się.

Wspomóż, zbaw, zmiłuj się i ochroń nas, Boże, łaską Twoją.

Chór: Panie, zmiłuj się.

Najświętszą, przyczystą, błogosławioną, pełną chwały Władczynię naszą Bogurodnicę i zawsze Dziewicę Marię ze wszystkimi świętymi wspomniawszy, sami siebie, wszyscy siebie nawzajem i całe życie nasze Chrystusowi Bogu oddajmy.

Chór: Tobie, Panie.

Także inny archimandryta lub kapłan kłania się biskupowi i idzie do świętego prezbiterium przez południową bramę oraz odmawia modlitwę:

Panie, który dałeś nam te wspólne i zgodne modlitwy, który obiecałeś spełnić prośby dwóch lub trzech zgodnie zwracających się do Ciebie w imię Twoje, Sam i teraz prośby sług Twoich spełnij ku ich pożytkowi, dając nam w obecnym wieku poznanie Twojej prawdy, a w przyszłym darując żywot wieczny.

Donośnie: Albowiem jesteś Bogiem dobrym, Przyjacielem człowieka, i Tobie chwałę oddajemy, Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Chór: Amen.

Chór śpiewa Błogosławieństwa na dwa chóry. Przychodzi protodiakon z diakonami i razem kłaniają się. Także archimandryci, igumeni i protoprezbiterzy kłaniają się biskupowi i wchodzą do świętego prezbiterium przez północną i południową bramę.

Gdy pierwszy chór śpiewa: **Chwała Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi**, wtedy pierwszy archimandryta lub kapłan podaje protodiakonowi świętą Ewangelię. Biskup wstaje, a ze świętego prezbiterium wychodzą diakoni z kadzielnicami, subdiakoni z trikirionem i dikirionem oraz lektorzy z dwoma świecami. Protodiakon pobożnie niesie świętą Ewangelię obiema rękoma. Archimandryci, igumeni, protoprezbiterzy i kapłani idą za nim i stają według godności po obu stronach, i wszyscy skłaniają głowy, także biskup. Protodiakon mówi: **Do Pana módlmy się**, cichym głosem, aby był słyszany przez biskupa.

Biskup cichym głosem odmawia modlitwę wejścia:

Władco, Panie Boże nasz, Ty ustanowiłeś na niebiosach zastępy i wojska Aniołów i Archaniołów, aby służyły Twojej chwale, spraw, aby z naszym wejściem dokonało się wejście świętych Aniołów, pomocnych nam w tym posługiwaniu i wspólnie z nami wysławiających Twoją dobroć. Albowiem przynależy Tobie wszelka chwała, cześć i pokłon, Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi, teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

Także podnosi głowę. Protodiakon, trzymając orarion prawą ręką, wskazuje na Wschód, mówiąc cichym głosem: **Pobłogosław, wielce czcigodny władko, święte wejście.**

Biskup błogosławi jedną ręką ku Wschodowi i mówi:

Błogosławione wejście świętych Twoich, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Także podchodzi biskup do skraju katedry i całuje świętą Ewangelię. Protodiakon natomiast całuje jego świętą prawicę, dotykającą świętej Ewangelii, po czym czyni Ewangelią znak krzyża i mówi: **Oto mądrość! Stańmy prosto!** Subdiakon przynosi trikirion, który biskup bierze w prawą rękę, którą całuje subdiakon. Dikirion natomiast bierze w lewą rękę, którą całuje drugi subdiakon. Biskup z archimandrytami, kapłanami i diakonami, powoli i harmonijnie śpiewa: **Przyjdźcie, pokłońmy się.** Gdy mówią: **I przypadnijmy do Chrystusa**, biskup i inni pobożnie skłaniają głowy, i śpiewają: **Zbaw nas, Synu Boży.** Biskup, trzymając trikirion i dikirion, błogosławi obiema rękoma na Wschód, także na Zachód, na Południe i na Północ. Przed wejściem do świętego prezbiterium biskup błogosławi lud, a chór śpiewa: **Zbaw nas, Synu Boży**, najpierw prawy chór, a potem lewy. Idący diakoni okadzają świętą Ewangelię. Gdy biskup wejdzie w świętą bramę prezbiterium, oddaje protodiakonowi trikirion i całuje oba skrzydła bramy.

I mówi, wchodząc:

Wejść do domu Twego, pokłonię się przed świętym przybytkiem Twoim, w bojaźni Twojej.

Po wejściu do świętego prezbiterium biskup całuje święty ołtarz i śpiewa ze współposługującymi: **Zbaw nas, Synu Boży.** Także chór zaczyna śpiewać: **Is polla eti, despota.**

Biskup bierze kadzielnicę i okadza naokoło święty ołtarz oraz całe prezbiterium, trzymając w lewej ręce dikirion. Wychodzi także przez świętą bramę i okadza ikonę Władcy Chrystusa oraz Najświętszej Bogurodzicy, a także lud i wraca do świętego prezbiterium, i okadza stojąc przed świętym ołtarzem. Chór śpiewa troparion i kontakion. Biskup stojąc przed świętym ołtarzem śpiewa wraz ze współposługującymi ostatni kontakion.

Biskup odmawia modlitwę trisagionu, skłoniwszy głowę:

Boże Święty, który w świętych przebywasz, którego trzykroć świętym głosem Serafini opiewają i Cherubini

wysławiają, któremu kłaniają się wszystkie Moce niebios, Ty z niebytu wszystko powołałeś do istnienia, stworzyłeś człowieka na obraz swój i podobieństwo i ozdobiłeś go wszelkimi Twymi darami. Ty proszącemu dajesz mądrość i poznanie, i grzeszącym nie gardzisz, lecz ku zbawieniu pokutę ustanowiłeś. Ty nas, pokornych i niegodnych sług swoich, uczyniłeś godnymi stanąć w tej godzinie przed chwałą świętego Twojego ołtarza i oddawać Tobie należny pokłon i chwałę. Sam, Władco, przyjmij również z ust nas grzesznych hymn trójświęty i nawiedź nas dobrocią swoją, wybacź nam wszelkie przewinienia dobrowolne i mimowolne, uświęć nasze dusze i ciała, i daj nam przez wszystkie dni życia naszego służyć Tobie w czystości, dla modlitw świętej Bogurodzicy i wszystkich świętych, którzy od wieków dobrze czynili przed obliczem Twoim.

Następnie protodiakon mówi: **Pobłogosław, władko, zbawienny czas hymnu trójświętego.**

I stojąc przed bramą, mówi: **Do Pana módlmy się.**

Biskup:

Albowiem Święty jesteś, Boże nasz, i Tobie chwałę oddajemy, Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi, teraz i zawsze.

Protodiakon w pobliżu bramy, trzymając orarion trzema palcami i wskazując na lud, mówi: **I na wieki wieków. Pierwszy chór śpiewa: Amen. Także śpiewają: Święty Boże.**

Biskup bierze dikirion i śpiewa wraz ze współposługującymi: **Święty Boże.** Trzymając dikirion w prawej ręce biskup czyni krzyż nad świętą Ewangelią, po czym kłania się. Chór śpiewa znowu: **Święty Boże, po raz drugi.** Biskup trzymając dikirion i krzyż patrzy na lud i mówi:

Wejrzyj z niebios, Boże, i zobacz, i nawiedź tę winnicę, i umocnij ją, którą zasadziła prawica Twoja.

Po zaśpiewaniu przez chór po raz drugi: **Święty Boże,** biskup stoi przed świętą bramą, trzymając w prawej ręce dikirion, a w lewej krzyż, patrzy na lud, a gdy współposługujący śpiewają: **Święty Boże,** biskup błogosławi obiema rękoma ku Zachodowi. Gdy śpiewają: **Święty Mocny,** błogosławi prawą stronę. Gdy śpiewają: **Święty Nieśmiertelny,** zmiłuj się nad nami, błogosławi lewą stronę. I wchodzi do prezbiterium. Chór śpiewa po raz trzeci: **Święty Boże.**

Protodiakon mówi do biskupa: **Nakaż, wielce czcigodny władko.**

Biskup mówi:

Błogosławiony, który idzie w imię Pańskie.

Protodiakon, trzymając orarion prawą ręką i wskazując na wysoki tron, znajdujący się za świętym ołtarzem, mówi: **Pobłogosław, wielce czcigodny władko, tron na górze.**

Biskup mówi:

Błogosławiony jesteś na tronie chwały królestwa Twego, zasiadający na Cherubinach, opiewany i wywyższany na wieki.

Biskup wstępuje na wysoki tron i stoi na nim, patrząc na Zachód, i oddaje dikirion diakonowi. Protodiakon zapala trikirion i podaje biskupowi, mówiąc: **Objawienie Trójcy** było w Jordanie, samą bowiem nadboską naturę Ojciec ogłosił: Ten chrzczony jest Synem moim Umiłowanym, a Duch przyszedł do podobnego, którego ludzie błogosławią i wywyższą na wszystkie wieki.

Biskup bierze trikirion i znowu śpiewają w świętym prezbiterium: **Święty Boże. Biskup** trzykrotnie błogosławi trikirionem. Oddaje następnie trikirion, a chór śpiewa: **Chwała Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi, i teraz, i zawsze, i na wieki wieków. Amen. Święty Nieśmiertelny, zmiłuj się nad nami. Także: Dynamis! Święty Boże.** Następnie przychodzi wyznaczony lektor i stojąc pośrodku cerkwi na wprost świętej bramy, kłania się trzymając zamknięty lekcjonarz. Protodiakon stoi pośrodku bramy i patrząc na lektora, trzyma orarion i ku niemu wskazując, mówi: **Bądźmy uważni!**

Biskup: **Pokój wszystkim.**

Lektor: **I duchowi twemu.** Biskup oddaje omoforion, który zdejmują diakoni, jeden z nich trzyma obiema rękoma omoforion, a biskup siada na wysokim tronie, a także wszystkim stojącym po obu jego stronach nakazuje sięść. Protodiakon: **Oto mądrość!** Lektor: **Prokimenon, Psalm Dawidowy.** Śpiewany jest prokimenon lekcji, według wypadającego tonu. Jeśli jest wspomnienie świętego, śpiewa się też prokimenon jego lekcji, a także lekcję. Protodiakon mówi: **Oto mądrość!** Lektor wygłasza tytuł lekcji. Protodiakon: **Bądźmy uważni!** Lektor czyta wysokim głosem i powoli lekcję.

Po skończeniu lekcji biskup mówi: **Pokój tobie.**

Lektor: **I duchowi twemu.** Protodiakon: **Oto mądrość!** Lektor: **Alleluja.** Śpiewa drugi chór: **Alleluja.** Lektor kłania się i odchodzi. Gdy jest czytana lekcja, wtedy protodiakon bierze kadzielnicę, drugi diakon kadzidło, i przychodzą do biskupa. Biskup wkłada kadzidło do kadzielnicy, odmawiając modlitwę:

Kadzidło ofiarujemy Tobie, Chryste Boże nasz, jako miłą wonność duchową; przyjąwszy je na Twój nadniebiański ołtarz, ześlij nam łaskę Najświętszego Twego Ducha.

Otrzymawszy błogosławieństwo protodiakon okadza naokoło ołtarz i całe prezbiterium. Wychodzi też przez świętą bramę i okadza świętą ikonę Władcy Chrystusa i Najświętszej Bogurodzicy, a także biskupa trzy razy. Okadza także archimandrytów i wszystkich kapłanów, chóry i cały lud. Gdy okadza, chór śpiewa: **Alleluja.**

Biskup stoi na wysokim tronie i jeden z diakonów mówi: **Do Pana módlmy się.**

Biskup cicho odmawia modlitwę przed czytaniem świętej Ewangelii:

Rozpal w sercach naszych, Władco, Przyjacielu człowieka, niezniszczalną światłość Twojego Boskiego poznania i otwórz oczy naszego umysłu ku zrozumieniu nauki Twojej Ewangelii. Wzbudź w nas także bojaźń ku wypełnieniu Twoich błogosławionych przykazań, abyśmy pokonawszy wszelką cielesną żądzę prowadzili duchowe życie, tak myśląc i czyniąc, aby we wszystkim podobać się Tobie. Albowiem Ty jesteś Oświeceniem dusz i ciał

naszych, Chryste Boże, i Tobie chwałę oddajemy z Ojcem Twoim niemającym początku, i z Najświętszym, i Dobrym, i Życiodajnym Twoim Duchem, teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

Protodiakon oddaje kadzielnicę, przychodzi do ołtarza i przyjmuje Ewangelię od pierwszego archimandryty lub protoprezbitera, przychodzi do biskupa i skłoniwszy głowę trzyma świętą Ewangelię, i mówi: **Pobłogosław, wielce czcigodny władcyko, głosiciela Ewangelii według świętego Apostoła i Ewangelisty N.** biskup schodząc kładzie swoją rękę na głowie protodiakon i czyni znak krzyża, mówiąc:

Dla modlitw świętego, sławnego i chwalebneho Apostoła i Ewangelisty N., niech Bóg da tobie, słowo głoszącemu, moc wielką ku wypełnieniu Ewangelii umiłowanego Jego Syna, Pana naszego Jezusa Chrystusa.

Biskup znowu wchodzi na wysoki tron. Protodiakon mówi: **Amen**, kłania się, całując rękę biskupa i odchodzi, poprzedzany przez jednego z diakonów, który niesie omoforion biskupi rozłożony na obu rękach, a także przez dwóch subdiakonów trzymających trikirion i dikirion. Za nimi idzie protodiakon, niosąc świętą Ewangelię i trzymając orarion. Przed świętą bramą stoją dwaj lektorzy z zapalonymi świecami i idą do ambony, na którą wchodzi tylko protodiakon, natomiast diakon z omoforionem, subdiakoni z trikirionem i dikirionem oraz lektorzy ze świecami obchodzą pulpit. Diakon z omoforionem powraca do świętego prezbiterium, subdiakoni z trikirionem i dikirionem stają przed królewską bramą. Lektorzy stawiają świece po obu stronach pulpitu, odchodzą i stają przy ambonie. Wtedy diakon w prezbiterium, trzymający omoforion, stoi przy świętej bramie, patrzy ku ludowi, i mówi: **Oto mądrość! Stańmy prosto! Wysłuchajmy świętej Ewangelii!** I staje na wyznaczonym miejscu przy królewskiej bramie z prawej strony.

Biskup stojąc na wysokim tronie błogosławi rękoma, i mówi:

Pokój wszystkim.

Chór: **I duchowi twemu.** Protodiakon: **Czytanie świętej Ewangelii według N.** Chór: **Chwała Tobie, Panie, chwała Tobie.** Drugi diakon ze świętego prezbiterium mówi: **Bądźmy uważni!** Wszyscy opuszczają feloniony. Protodiakon wyraźnie i powoli, donośnym głosem czyta świętą Ewangelię, aby wszyscy słyszeli. Gdy jest wspomnienie świętego, czyta się drugą Ewangelię. Po skończonej Ewangelii chór śpiewa: **Chwała Tobie, Panie, chwała Tobie.**

Biskup schodzi z wysokiego tronu i wychodzi przed świętą bramę, bierze trikirion i dikirion oraz błogosławi lud. Chór śpiewa powoli: **Is polla eti, despota.** Wchodzi także do prezbiterium i błogosławi będących w nim, po czym oddaje trikirion i dikirion, całuje świętą Ewangelię i mówi do protodiakona:

Pokój tobie, głoszącemu Ewangelię.

Protodiakon całuje jego prawicę. Biskup bierze świętą Ewangelię z rąk protodiakona i kładzie na wyznaczonym miejscu na świętym ołtarzu, powyżej antimensyonu, pozostali zaś duchowni Ewangelii nie całują. Drugi diakon, lub inny, wychodzi przez północną bramę, staje na zwykłym miejscu ambony, i mówi ektenię:

Wołajmy wszyscy z całej duszy i ze wszystkich myśli naszych wołajmy.

Chór: **Panie, zmiłuj się.**

Panie wszechmocny, Boże ojców naszych, prosimy Cię, wysłuchaj i zmiłuj się.

Chór: **Panie, zmiłuj się.**

Zmiłuj się nad nami, Boże, według wielkiego miłosierdzia Twego, prosimy Cię, wysłuchaj i zmiłuj się.

Chór: **Panie, zmiłuj się (trzy razy).**

Jeszcze módlmy się za wielce błogosławionego metropolitę naszego Sawę, za najprzewielebniejszego biskupa naszego *N.* i za wszystkich w Chrystusie braci naszych.

Chór: Panie, zmiłuj się (trzy razy).

Jeszcze módlmy o zachowanie w opiece Bożej naszej Ojczyzny, za jej władze i wojsko, abyśmy mogli prowadzić ciche i spokojne życie, we wszelkiej pobożności i czystości.

Chór: Panie, zmiłuj się (trzy razy).

Jeszcze módlmy się za naszych braci kapłanów, mnichów i za wszystkich braci naszych w Chrystusie.

Chór: Panie, zmiłuj się (trzy razy).

Jeszcze módlmy się za błogosławionych i zawsze godnych pamięci świątobliwych patriarchów prawosławnych, za fundatorów tej świątyni Bożej (lub: świętego tego monasteru) i za wszystkich zmarłych prawosławnych ojców i braci naszych, [którzy tutaj i w różnych miejscach spoczywają].

Chór: Panie, zmiłuj się (trzy razy).

(Tutaj można dodać do ektenii prośby w różnych intencjach).

Jeszcze módlmy się za ofiarodawców i dobroczyńców tego świętego i czcigodnego domu Bożego, za pracujących, śpiewających i za tu obecny lud, który oczekuje od Ciebie wielkiego i obfitego miłosierdzia.

Chór: Panie, zmiłuj się (trzy razy).

Modlitwa ektenii żarliwej:

Panie Boże nasz, przyjmij tę żarliwą modlitwę sług Twoich i zmiłuj się nad nami według wielkiego Twego miłosierdzia. Ześlij obfite łaski na nas i na cały lud Twój, który oczekuje od Ciebie obfitego miłosierdzia.

Biskup donośnie:

Albowiem jesteś Bogiem miłosiernym, Przyjacielem człowieka, i Tobie chwałę oddajemy, Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Chór: Amen.

Jeżeli zaś dodaje się szczególne modlitwy za zmarłych, diakon mówi tę ektenię:

Zmiłuj się nad nami, Boże, według wielkiego miłosierdzia Twego, prosimy Cię, wysłuchaj i zmiłuj się.

Chór: Panie, zmiłuj się (trzy razy).

Jeszcze módlmy się o spokój duszy zmarłych sług Bożych *N.*, aby zostały im odpuszczone wszystkie grzechy dobrowolne i mimowolne.

Chór: Panie, zmiłuj się (trzy razy).

Aby Pan Bóg przyjął ich dusze tam, gdzie sprawiedliwi pokojem się cieszą.

Chór: Panie, zmiłuj się (trzy razy).

O miłosierdzie Boże, królestwo niebieskie i odpuszczenie ich grzechów, Chrystusa, nieśmiertelnego Króla i Boga naszego prosimy.

Chór: Panie, zmiłuj się (trzy razy).

Do Pana módlmy się.

Chór: Panie, zmiłuj się.

Biskup odmawia modlitwę:

Boże duchów i ciała wszelkiego, który śmierć zdeptałeś, szatana obezwładniłeś i darowałeś życie Twemu światu, sam Panie, daj odpoczynek душom zmarłych Twoich sług *N.* w miejscu światłości, w miejscu

szczęśliwości, w miejscu pokoju, skąd ucieka boleść, smutek i westchnienie. Przebacz im, jako Dobry i Przyjaciel człowieka Bóg, wszelki grzech popełniony przez nich słowem, uczynkiem i myślą, gdyż nie ma człowieka, który by żył i nie zgrzeszył. Ty bowiem jedyny jesteś bez grzechu, sprawiedliwość Twoja jest sprawiedliwością na wieki i słowo Twoje jest prawdą.

Biskup donośnie:

Albowiem Ty jesteś zmartwychwstaniem i życiem, i pokojem zmarłych Twoich sług **N.**, Chryste Boże nasz, i Tobie chwałę oddajemy z Ojcem Twoim niemającym początku, i z Najświętszym i Dobrym, i Życiodajnym Twoim Duchem, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Chór: Amen.

Następnie inny diakon mówi:

Katechumeni, do Pana módlcie się.

Chór: **P**anie, zmiłuj się.

Wierni, za katechumenów módlmy się, aby Pan zmiłował się nad nimi.

Chór: **P**anie, zmiłuj się.

Aby nauczył ich słowa prawdy.

Chór: **P**anie, zmiłuj się.

Aby odsłonił im Ewangelię sprawiedliwości.

Chór: **P**anie, zmiłuj się.

Aby zjednoczył ich ze swoim świętym, powszechnym i apostołskim Kościołem.

Chór: **P**anie, zmiłuj się.

Zbaw, zmiłuj się, wspomóż i ochroń ich, Boże, łaską Twoją.

Chór: **P**anie, zmiłuj się.

Katechumeni, głowy swoje skłońcie przed Panem.

Chór: Przed Tobą, Panie.

Biskup odmawia modlitwę za katechumenów, przed świętą ofiarą:

Panie Boże nasz, który na wysokościach mieszkasz i na pokornych spoglądasz, który zesłałeś rodzajowi ludzkiemu zbawienie, Jednorodzonego Twego Syna i Boga, Pana naszego Jezusa Chrystusa, wejrzyj na sługi Twoje, na katechumenów, którzy przed Tobą skłonili głowy i uczyni ich w sprzyjającym czasie godnymi kąpielii powtórnych narodzin, odpuszczenia grzechów, szaty niezniszczalności, zjednocz ich z Twoim świętym, powszechnym i apostołskim Kościołem, zalicz ich do wybranej Twojej owczarni.

Ekfonesis wygłasza jeden z archimandrytów: **Aby i oni wysławiali z nami czcigodne i wspaniałe imię Twoje, Ojca i Syna, i Świętego Ducha, teraz i zawsze, i na wieki wieków.**

Chór: Amen.

Gdy wygłaszana jest ta ekfonesis, kapłani rozkładają antimension, którego dotyka też biskup prawą ręką, bierze gąbkę i czyni nią znak krzyża nad antimensionem, całuje i kładzie z prawej strony antimensionu u góry.

Także protodiakon w świętym prezbiterium, mówi: **Katechumeni niech wyjdą!**

Inny diakon poza świętym prezbiterium, mówi: **Katechumeni, wyjdźcie!**

Diakon na zewnątrz mówi: **Niech wyjdą katechumeni! Niech nie pozostanie żaden z katechumenów! Wierni zaś, jeszcze i jeszcze w pokoju do Pana módlmy się.**

Chór: Panie, zmiłuj się.

Wspomóż, zbaw, zmiłuj się i ochroń nas, Boże, łaską Twoją.

Chór: Panie, zmiłuj się.

Diakon: Oto mądrość!

Biskup odmawia modlitwę wiernych, po rozłożeniu antimensionu:

Dzięki składamy Tobie, Panie Boże Mocy, że uczyniłeś nas godnymi, abyśmy i teraz stanęli przed świętym Twoim ołtarzem i przypadli do obfitości Twoich łask z błaganiem za nasze grzechy i ludzką niewiedzę. Przyjmij, Boże, nasze błagania, uczyn nas godnymi składania Tobie błagań i żarliwych próśb oraz bezkrwawych ofiar za cały lud Twój. Spraw, abyśmy my, których powołałeś do tej posługi mocą Ducha Twego Świętego, bez osądzenia i nienagannie, z czystym świadectwem naszego sumienia, wzywali Ciebie, w każdym czasie i miejscu, abyś wysłuchując nas, był dla nas miłosiernym w obfitości Twojej dobroci.

Ekfonesis wygłasza drugi archimandryta lub igumena: **Albowiem przynależy Tobie wszelka chwała, cześć i pokłon, Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi, teraz i zawsze, i na wieki wieków.**

Chór: Amen.

Diakon: Jeszcze i jeszcze w pokoju do Pana módlmy się.

Chór: Panie, zmiłuj się.

O pokój z wysokości i zbawienie naszych dusz, do Pana módlmy się.

Chór: Panie, zmiłuj się.

O pokój całego świata, stałość świętych Bożych Kościołów i zjednoczenie wszystkich, do Pana módlmy się.

Chór: Panie, zmiłuj się.

Za tę świątynię i za tych, którzy z wiarą, pobożnością i bojaźnią Bożą wchodzą do niej, do Pana módlmy się.

Chór: Panie, zmiłuj się.

O wybawienie nas z wszelkiego utrapienia, gniewu i niebezpieczeństwa, do Pana módlmy się.

Chór: Panie, zmiłuj się.

Wspomóż, zbaw, zmiłuj się i ochroń nas, Boże, łaską Twoją.

Chór: Panie, zmiłuj się.

Diakon: Oto mądrość!

Druga modlitwa wiernych:

Znowu i wielokroć przypadamy do Ciebie i błagamy Cię, Dobry i Przyjacielu człowieka, abyś wejrząwszy na błaganie nasze, oczyścił nasze dusze i ciała z wszelkiej zmyzy ciała i ducha, i pozwolił nam stanąć przed świętym Twoim ołtarzem niewinnie i bez osądzenia. Daruj zaś, Boże, i tym, którzy modlą się z nami, wzrastanie w życiu, wierze i rozumieniu duchowym. Pozwól im zawsze z bojaźnią i miłością służyć Tobie, aby niewinnie i bez osądzenia przyjęli święte Twoje Tajemnice i byli godnymi niebiańskiego Twego królestwa.

Ekfonesis mówi biskup:

Albowiem pod panowaniem Twoim zawsze strzeżeni Tobie chwałę oddajemy, Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Chór: Amen.

Chór śpiewa powoli pierwszą część Hymnu Cherubinów.

Biskup skłania głowę i odmawia cicho modlitwę:

Nikt, kto poddał się cielesnym pożądliwościom i rozkoszom, nie jest godny ani przystępować, ani przybliżać się, ani służyć Tobie, Królu Chwały. Służyć Tobie jest bowiem rzeczą wielką i budzącą bojaźń nawet Mocy niebieskich. Jednakże dla niewysłowionej i niezmierzonej Twojej przyjaźni do człowieka, bez zmiany i prawdziwie stałeś się człowiekiem, i stałeś się naszym Arcykapłanem, i jako Władca wszystkiego przekazałeś nam spełnianie świętej czynności służebnej i bezkrwawej Ofiary. Tylko Ty bowiem, Panie Boże nasz, panujesz nad wszystkim, co jest na niebie i na ziemi, który jesteś noszony na tronie Cherubinów, Pan Serafinów i Król Izraela, Jedyny Święty i w świętych spoczywający. Przeto błagam Ciebie, jedynego dobrego i skłonnego do wysłuchania: wejrzyj na mnie grzesznego i nieużytecznego sługę Twego, i oczyść moją duszę i serce od złego sumienia, a także mocą Świętego Twego Ducha uczyni mnie, przyobleczonego łaską kapłaństwa, godnym stanąć przed tym świętym Twoim

ołtarzem i sprawować świętą czynność tajemnicy przeczystego Twojego Ciała i najczcigodniejszej Krwi. Do Ciebie przeto przychodzę skłoniwszy moją głowę i błagam Cię: Nie odwracaj Oblicza swego ode mnie ani nie odrzucaj mnie z grona Twych dzieci, ale uczynź mnie, grzesznego i niegodnego Twego sługę, godnym złożenia tych darów. **Ty** bowiem jesteś składającym ofiarę i składanym w ofierze, przyjmującym i rozdawanym, Chryste Boże nasz, i Tobie chwałę oddajemy z niemającym początku Ojcem Twoim, i z Najświętszym, i Dobrym, i Życiodajnym Twoim Duchem, teraz i zawsze, i na wieki wieków. **Amen.**

Subdiakoni przynoszą biskupowi przed królewską bramę ręcznik z misą, a biskup umywa ręce i odmawia modlitwę:

Panie Boże nasz, który uświęciłeś strumienie Jordanu Twoim zbawczym objawieniem, sam teraz ześlij łaskę Świętego Twego Ducha i pobłogosław tę wodę ku oczyszczeniu całego ludu Twego, albowiem błogosławiony jesteś na wieki wieków. **Amen.**

Po skończeniu modlitwy protodiakon przynosi omoforion i kładzie na ramiona biskupa. Biskup kłania się trzykrotnie przed świętym ołtarzem, i mówi:

My, którzy Cherubinów tajemnie przedstawiamy, i życiodajnej Trójcy trójświęty hymn śpiewamy, odrzucmy teraz wszelką życia troskę.

Abyśmy przyjęli Króla wszystkich, którego niewidzialnie otaczają Aniołów zastępy. **Alleluja. Alleluja.**

Alleluja (trzy razy).

Podobnie czynią pozostali duchowni. Diakon bierze kadzielnicę i kadzidło, przychodzi do biskupa i po jego błogosławieństwie okadza naokoło święty ołtarz, prezbiterium, święte ikony, biskupa i wszystkich według zwyczaju. Biskup przychodzi do świętego żertwiennika, bierze obiema rękoma aer i kładzie na ramię jednego z diakonów. Kapłan odkrywa święty dysk, mając przygotowaną prośforę i świętą włócznię. Biskup kłania się trzy razy, mówiąc;

Boże, oczyść mnie grzesznego.

Także oddaje mitrę, bierze prośforę w lewą rękę, w prawą zaś świętą włócznię, i wyjmuje cząstki, mówiąc najpierw:

Zmiłuj się nad nami, Boże, według wielkiego miłosierdzia Twego, prosimy Cię, wysłuchaj i zmiłuj się.

Wspomina wielce błogosławionego metropolitę i pozostałych prawosławnych chrześcijan. Pierwszy archimandryta wspomina biskupa.

Także pozostali podchodzą blisko biskupa, kłaniają się, i mówią: **Dla modlitw świętego władcy naszego, Panie Jezu Chryste, Boże nasz, zmiłuj się nad nami. I wspominają żywych, których chcą, mówiąc tylko imiona. Biskup kładzie cząstki na dyskosie, mówiąc bez przerwy:**

Wspomnij, Panie, N., aż wymieni wszystkie imiona.

Po skończeniu wymieniania imion, mówi: **Wspomnij, Panie, i mnie grzesznego i niegodnego sługę Twego N.**

Biskup wyjmując cząstkę i mówi:

Wspomnij, Panie, sługę Twego biskupa [lub: kapłana] N.

Znowu pokłoniwszy się całuje ramię biskupa i odchodzi. Każdy duchowny czyni podobnie. Wyjąwszy cząstki za żywych biskup bierze drugą prosforę, za zmarłych, i wyjmując cząstki, aż wymieni wszystkie imiona. Po wyjęciu cząstek oddaje omoforion jednemu z diakonów i trzykrotnie okadza żertwiennik, po czym oddaje kadzielnicę diakonowi. Protodiakon przychodzi do biskupa, kłania się, i mówi: **Wzniesł, wielce czcigodny władko.** Biskup bierze obiema rękoma dyskos, całuje, stawia na głowie protodiakona, i mówi:

W pokoju wznieście ręce wasze ku świętemu i błogosławcie Pana.

Protodiakon całuje rękę biskupa i nieco odchodzi, przychodzi zaś archimandryta lub pierwszy z kapłanów do biskupa, kłania się, odbiera od biskupa święty kielich, całuje go i rękę biskupa. Pozostali kapłani niosą krzyże, łyżeczkę, włócznię, gąbkę i inne święte naczynia, i całują rękę biskupa. Protodiakon wychodzi przez północną bramę, a za nim idą dwaj diakoni, z których każdy niesie rypidion nad świętym dyskosiem. Także idzie archimandryta ze świętym kielichem, nad którym podobnie diakoni niosą rypidiony. Inni diakoni idą z kadzielnicami, mitrą i omoforionem. Przed północną bramą są przygotowane dwa świeczniki z zapalonymi świecami, które niosą lektorzy. Również lektor niesie pastorał biskupi. Akolita z zapaloną świecą idzie pierwszy przed wszystkimi. Protodiakon wychodząc z bramy niczego nie mówi.

Lektor niosący pastorał oraz akolita ze świecą przychodzą przed królewską bramę, kłaniają się biskupowi i stają po obu stronach królewskiej bramy. Przychodzi także diakon niosący mitrę, którą biskup całuje, i wnoszona jest do prezbiterium lewą bramą. Inny diakon niesie omoforion, który biskup całuje, i wnoszony jest prawą bramą. Protodiakon przychodzi przed biskupa, i mówi: **Biskupstwo twoje niech wspomni Pan Bóg nasz w królestwie swoim, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków.** Biskup wychodzi przed królewską bramę i okadza trzykrotnie święty dyskos, kłania się, i mówi cicho:

Błogosławiony, który idzie w imię Pańskie.

Bierze także dyskos z głowy protodiakona, całuje, okazuje ludowi, i modli się, mówiąc:

Wielce błogosławionego metropolitę naszego Sawę niech wspomni Pan Bóg w królestwie swoim, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Chór: **Amen.**

Po wejściu do świętego prezbiterium biskup nie oddaje dyskosu archimandrycie, lecz sam idzie z dyskosiem do świętego ołtarza, stawia dyskos na świętym ołtarzu, i mówi:

Dostojny Józef zdjąwszy z drzewa przeczyste Ciało Twoje, całunem czystym owinął i wonnościami namaściwszy, w nowym złożył grobie.

Biskup znowu wychodzi. Niosący kielich mówi jak protodiakon: **Biskupstwo twoje niech wspomni Pan Bóg nasz w królestwie swoim, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków.**

Wziąwszy kadzielnicę biskup okadza jeden raz, kłania się, bierze kielich, całuje go, okazuje ludowi, i mówi:

Chronioną przez Boga ojczyznę naszą, jej władze i wojsko, niech wspomni Pan Bóg w królestwie swoim, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Fundatorów i dobroczyńców tej świątyni i wszystkich was, prawosławnych chrześcijanach, niech wspomni Pan Bóg w królestwie swoim, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Chór: Amen. Chór śpiewa drugą część Hymnu Cherubinów.

Biskup wchodzi do prezbiterium i sam stawia święty kielich na świętym ołtarzu, mówiąc:

W grobie Ciałem, w otchłani duszą jako Bóg, w rajcu zaś z łotrem, na tronie z Ojcem i Duchem byłeś, Chryste, wszystko napelniający, Ty, którego żadne słowo opisać nie może.

Zaprawdę piękniejszy od rajcu i jaśniejszy od weselnej komnaty królewskiej, okazał się dla nas, Chryste, grób Twój życiodajny, źródło naszego zmartwychwstania.

Pozostali archimandryci, igumeni, protoprezbiterzy i kapłani wchodzi do świętego prezbiterium, mówiąc cicho: Biskupstwo twoje niech wspomni Pan Bóg w królestwie swoim. Biskup z miejsca na którym stoi błogosławi ich, po czym zdejmuje welony ze świętego diskosu i świętego kielicha oraz odkłada na miejsce, zgodnie ze zwyczajem. Następnie bierze aer z ramienia protodiakona lub innego diakona, podnosi nieco nad kadzielnicą i okrywa świętości, mówiąc:

Dostojny Józef zdjawszy z drzewa przeczyste Ciało Twoje, całunem czystym owinął i wonnościami namaściwszy, w nowym złożył grobie.

Wziąwszy kadzielnicę biskup okadza tylko świętości i kłania się trzykrotnie, mówiąc:

Okaż, Panie, łaskawość Twą Syjonowi, i niech zostaną odbudowane mury Jerozolimy, wtedy zechcesz przyjąć ofiarę sprawiedliwości, dary i całopalenia, wtedy położą na ołtarzu Twym cielce.

Oddaje kadzielnicę nikogo nie okadzając. I kłania się trzy razy. Zwraca się też do współposługujących i mówi:

Bracia i współsłudzy, archimandryci i kapłani, pomódlcie się za mnie.

I opuściwszy feloniony wszyscy odpowiadają, mówiąc: Duch Święty zstąpi na ciebie i moc Najwyższego ogarnie cię swoim cieniem.

Biskup mówi:

Tenże Duch współdziałać będzie z nami przez wszystkie dni życia naszego.

Także protodiakon mówi i pozostali: **Pomódl się za nas, władcyko święty.**

Biskup: Pan niech kieruje krokami waszymi.

Mówią znowu: **Wspomnij nas, władcyko święty.**

Biskup: Pan Bóg niech wspomni was w królestwie swoim, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Protodiakon: **Amen.**

Jeśli jest chirotonia kapłańska, to teraz ma miejsce. Jeśli zaś nie ma chirotonii, to po postawieniu świętych darów na świętym ołtarzu biskup błogosławi lud. Diakon zaś wychodzi przez północne drzwi, staje na swoim zwykłym miejscu i mówi: **Dopelnijmy modlitwę naszą do Pana.**

Chór: **Panie, zmiłuj się.**

Za przedłożone najczcigodniejsze dary, do Pana módlmy się.

Chór: **Panie, zmiłuj się.**

Za tę świątynię i za tych, którzy z wiarą, pobożnością i bojaźnią Bożą wchodzą do niej, do Pana módlmy się.

Chór: **Panie, zmiłuj się.**

O wybawienie nas z wszelkiego utrapienia, gniewu i niebezpieczeństwa, do Pana módlmy się.

Chór: **Panie, zmiłuj się.**

Wspomóż, zbaw, zmiłuj się i ochroń nas, Boże, łaską Twoją.

Chór: **Panie, zmiłuj się.**

O to, aby cały ten dzień był doskonały, święty, spokojny i bezgrzeszny, Pana prośmy.

Chór: **Racz dać, o Panie.**

O anioła pokoju, wiernego przewodnika, stróża dusz i ciał naszych, Pana prośmy.

Chór: **Racz dać, o Panie.**

O przebaczenie i odpuszczenie grzechów i przewinień naszych, Pana prośmy.

Chór: **Racz dać, o Panie.**

O to, co dobre i pożyteczne dla dusz naszych, i o pokój dla świata, Pana prośmy.

Chór: **Racz dać, o Panie.**

O dokonanie reszty życia naszego w pokoju i pokucie, Pana prośmy.

Chór: **Racz dać, o Panie.**

O chrześcijańskie zakończenie życia naszego, bezbolesne, bez zawstydzenia, spokojne, i o dobre usprawiedliwienie przed budzącym bojaźń Trybunałem Chrystusa, prośmy.

Chór: **Racz dać, o Panie.**

Najświętszą, przyczystą, błogosławioną, pełną chwały Władczynię naszą Bogurodnicę i zawsze Dziewicę Marię ze wszystkimi świętymi wspomniawszy, sami siebie, wszyscy siebie nawzajem i całe życie nasze Chrystusowi Bogu oddajmy.

Chór: **Tobie, Panie.**

Modlitwa proskomidii, po postawieniu Bożych darów na świętym ołtarzu:

Panie Boże wszechmogący, jedyny święty, który przyjmujesz ofiarę chwały od tych, którzy wzywają Ciebie całym sercem, przyjmij też modlitwę nas grzesznych i zanieś na święty Twój ołtarz. Uczyń nas godnymi składania Tobie darów i ofiar duchowych, za nasze grzechy i za nieświadomości ludu. Uczyń nas godnymi, abyśmy znaleźli łaskę przed Tobą, aby nasza ofiara była

Tobie przyjemną i aby Dobry Duch łaski Twojej spoczął na nas i na tych przedłożonych darach, i na całym ludzie Twoim.

Biskup donośnie:

Przez szczodroblivość Jednorodzonego Syna Twego, z którym błogosławiony jesteś z Najświętszym i Dobrym, i Życiodajnym Twoim Duchem, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Chór: Amen.

Biskup: Pokój wszystkim.

Chór: I duchowi twemu.

Diakon: Umilujmy się wzajemnie, abyśmy jednomyślnie wyznali.

Chór: Ojca i Syna, i Świętego Ducha, Trójcę Współistotną i Niepodzielną.

Wtedy biskup i wszyscy kapłani kłaniają się trzykrotnie, mówiąc cicho:

Umiluję Ciebie, Panie, Mocy moja, Pan opoką moją i ucieczką moją, i ratunkiem moim.

Biskup zdejmuje mitrę i całuje święty diskos, mówiąc cicho:

Święty Boże, i święty kielich, mówiąc: Święty Mocny, i święty ołtarz, mówiąc: Święty Nieśmiertelny, zmiłuj się nad nami.

Biskup zakłada mitrę. Obecni archimandrycy przychodzą po kolei, zdjawszy nakrycia głowy, i również całują święte dary jak biskup. Także całują się z biskupem według zwyczaju, mówiąc: Chrystus pośród nas.

Odpowiadają: I jest, i będzie.

I stają blisko biskupa według swej godności. Także przychodzi nowowyświęcony, gdyż ma pierwszeństwo przed wszystkimi kapłanami. Kapłani całują świętości i biskupa w ramiona oraz prawicę, mówiąc: Chrystus pośród nas, i stają kolejno, całują się wzajemnie, i mówią: Chrystus pośród nas, na co odpowiadają: I jest, i będzie.

Diakoni całują swoje orariony. Biskup zdejmuje mitrę. Podchodzą archimandrycy i kapłani, i podnoszą aer z prawej i lewej strony. Biskup skłania głowę, a oni okrywają głowę aerem, ale jej nie dotykając. Diakon stojący na zewnątrz widząc, że są gotowi, skłania głowę, całuje swój orarion w tym miejscu, gdzie jest krzyż, i podniósłszy nieco prawą rękę, trzyma orarion trzema palcami, i mówi: Drzwi! Drzwi! W mądrości uważajmy!

I mówią powoli i pobożnie Symbol:

Wierzę w jednego Boga, Ojca wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi, wszystkich rzeczy widzialnych i niewidzialnych, i w jednego Pana Jezusa Chrystusa, Syna Bożego Jednorodzonego, który z Ojca jest zrodzony przed wszystkimi wiekami. Światłość ze Światłości, Bóg prawdziwy z Boga prawdziwego, zrodzony, a nie stworzony, współistotny Ojcu, przez Którego wszystko się stało. Który dla nas, ludzi, i dla naszego zbawienia zstąpił z nieba i wcielił się z Ducha Świętego i Marii Dziewicy, i stał się człowiekiem. Ukrzyżowany zaś za nas pod Poncjuszem Pilatem, umęczony i pogrzebany. I zmartwychwstał w trzeci dzień według Pisma. Który wstąpił na niebiosa, siedzi po prawicy Ojca. I znowu przychodzącego w chwale sądzić żywych i umarłych, którego królestwa nie będzie końca.

I w Ducha Świętego, Pana, Ożywiciela, który z Ojca jest wyloniony, któremu wspólnie z Ojcem i Synem oddawany jest pokłon i chwała, który mówił przez proroków. W jeden, święty, powszechny i apostołski Kościół. Wyznaję jeden chrzest na odpuszczenie grzechów. Oczekuję zmartwychwstania umarłych, i życia przyszłego wieku. Amen.

Symbol mówi także biskup wraz ze wszystkimi w świętym prezbiterium. Po skończeniu Symbolu biorą aer, składają i całują oraz kładą na świętym ołtarzu, gdzie są pozostałe welony. Biskup zakłada mitrę. Jeden z diakonów wzięwszy rypidę lub welon, porusza pobożnie nad świętymi darami. Diakon poza prezbiterium mówi: **Stańmy dobrze, stańmy z bojaźnią, bądźmy uważni, abyśmy świętego podniesienia w pokoju dokonali.** Chór: **Miłosierdzie i pokój, ofiarę chwały.**

Diakon klania się i wchodzi do świętego prezbiterium.

Biskup mówi donośnie, zwróciwszy się do ludu z trikirionem i dikirionem:

Łaska Pana naszego Jezusa Chrystusa, miłość Boga i Ojca, i wspólnota Świętego Ducha, niech będą z wami wszystkimi.

Mówiąc to biskup błogosławi lud trikirionem i dikirionem ku Wschodowi.

Chór: **I z duchem twoim.**

Biskup wznosząc ręce i oczy, a także myśli, mówi donośnie:

W górę wzniesmy serca.

Błogosławi południową stronę.

Chór: **Mamy je ku Panu.**

Biskup błogosławi północną stronę, mówiąc:

Dzięki składajmy Panu.

Chór: **Godne to i sprawiedliwe, klaniać się Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi, Trójcy Współistotnej i Niepodzielnej.**

Wchodząc do prezbiterium biskup błogosławi współsłużących, na Wschód.

I odmawia modlitwę:

Godne to i sprawiedliwe, Tobie śpiewać, Ciebie błogosławić, Ciebie wysławiać, Tobie dzięki czynić i Tobie klaniać się na każdym miejscu panowania Twego. Ty bowiem jesteś Bogiem niewysłowionym, niepojętym, niewidzialnym, nieogarnionym, zawsze i tak samo będącym, Ty i Jednorodzony Twój Syn, i Duch Twój Święty. Ty z niebytu przywiodłeś nas do istnienia i upadłych znowu podniosłeś i nie odstąpiłeś, czyniąc wszystko, aż nas zaprowadziłeś na niebo i darowałeś nam Twoje przyszłe królestwo. Za wszystko to dzięki składamy Tobie i Jednorodzonemu Twemu Synowi, i Duchowi Twemu Świętemu, za wszystko, o czym wiemy i o czym nie wiemy, za jawne i ukryte dobrodziejstwa, które dla nas się stały.

Dzięki składamy Tobie również i za to posługiwanie, którą z rąk naszych przyjąć raczyłeś, chociaż stoją przed Tobą tysiące Archaniołów i miriady Aniołów, Cherubini i

wieloocy Serafini o sześciu skrzydłach, unoszący się, pokryci piórami,

Także diakon, który mówił ektenię, wzięwszy trzema palcami asteriskos ze świętego diskosu, gdy biskup mówi donośnie:

zwycięską pieśń śpiewając, wołając, wzywając i głosząc:

czyni nim znak krzyża nad diskosem, całuje asteriskos i odkłada tam, gdzie są welony.

Chórzyści powoli śpiewają: **Święty, Święty, Święty Pan Sabaot. Pełne jest niebo i ziemia chwały Twojej. Hosanna na wysokościach! Błogosławiony, który idzie w imię Pańskie. Hosanna na wysokościach!**

Biskup modli się:

Z tymi błogosławionymi Mocami i my, Władco, Przyjacielu człowieka, wołamy i mówimy: **Święty jesteś i Najświętszy, Ty i Jednorodzony Twój Syn, i Duch Twój Święty. Święty jesteś i Najświętszy, i wspaniała jest chwała Twoja. Ty, który tak umiłowałeś świat Twój, że Syna Twego Jednorodzonego dałeś, aby każdy, kto wierzy w Niego, nie zginął, ale miał żywot wieczny.**

Który przyszedł i cały plan zbawienia naszego spełniwszy, tej nocy, w którą został wydany, a raczej sam siebie wydał za życie świata, wziął chleb w swoje święte, przeczyste i nieskalane ręce, dzięki składał i błogosławił, uświęcił, przełamał, dał świętym swoim uczniom i Apostołom, mówiąc:

Biskup mówi donośnie:

Bierzcie, jedzcie, to jest Ciało moje, które za was jest łamane na odpuszczenie grzechów.

Chór: Amen.

Biskup mówi cicho:

Podobnie i kielich po wieczerzy, mówiąc:

Wskazując na święty kielich, biskup mówi:

Pijcie z niego wszyscy, to jest Krew moja, Nowego Przymierza, która za was i za wielu jest wylewana na odpuszczenie grzechów.

Chór: Amen.

Biskup odmawia modlitwę:

Pamiętając przeto o tym zbawiennym przykazaniu, a także o wszystkim, co się dla nas dokonało, o krzyżu,

grobie, po trzech dniach zmartwychwstaniu, wstąpieniu na niebiosy, zasiadaniu po prawicy, o drugim i pełnym chwały ponownym przyjściu,

Przychodzi protodiakon i podnosi święty diskos oraz święty kielich.

Biskup donośnie:

To, co Twoje, od Twoich, Tobie przynosimy, za wszystkich i za wszystko.

Chór: **Tobie śpiewamy, Ciebie błogosławimy, dzięki Ci składamy, Panie, i modlimy się do Ciebie, Boże nasz.**

Biskup odmawia modlitwę:

Jeszcze przynosimy Tobie to duchowe i bezkrwawe posługiwanie, i prosimy Cię, i modlimy się, i błagamy: ześlij Ducha Twego Świętego na nas i na te przedłożone dary.

[Także kłania się biskup i wszyscy współsłużący, a diakon odkłada rypidion, i mówią:

Panie, który Najświętszego Twego Ducha o trzeciej godzinie na Twych Apostołów zesłałeś, nie odbieraj Go nam, Dobry, lecz odnów nas, modlących się do Ciebie.

Trzykrotnie, czyniąc trzy pokłony.

Protodiakon mówi stichosy: **Serce czyste stwórz we mnie, Boże, i ducha prawego odnów we wnętrzu moim. Oraz: Nie odrzucaj mnie od oblicza swego, i Ducha Twego Świętego nie odbieraj mi.]**

Protodiakon podchodzi do biskupa i skłoniwszy głowę wskazuje na święty chleb, trzymając w ręku orarion, i mówi do biskupa: **Pobłogosław, władko, święty chleb.**

Biskup podniósłszy oczy ku niebu, pobożnie tak się modli:

I uczynź przeto chleb ten najczcigodniejszym Ciałem Chrystusa Twego.

Protodiakon mówi: **Amen. Pobłogosław, władko, święty kielich.**

Biskup:

A co w kielichu tym najczcigodniejszą Krwią Chrystusa Twego.

I błogosławi święty kielich.

Protodiakon mówi: **Amen. Pobłogosław, władko, obie świętości.**

Biskup błogosławiąc obie świętości mówi:

Przemieniając Duchem Twoim Świętym.

Protodiakon: **Amen. Amen. Amen.**

I mówi do biskupa: **Wspomnij mnie grzesznego, władko święty.**

Biskup mówi: **Pan Bóg niech wspomni ciebie w królestwie swoim, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków.**

Protodiakon mówi: **Amen. Diakoni znowu poruszają rypidionami nad świętymi darami, jak poprzednio.**

[Jeśli jest nowowyświęcony kapłan, to biskup go przyzywa i wzięwszy święty chleb, odłamuje kawałek z góry z cząstki **ΙΣ**, i podaje mu, mówiąc:

Przyjmij tę rękojmię i zachowaj ją nieskalaną, i nienaruszoną do ostatniego twego tchu, gdyż zdasz z tego rachunek w powtórnym i budzącym bojaźń przyjsciu wielkiego Boga i Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa.

Wyświęcony bierze cząstkę, całuje rękę biskupa i stojąc z boku świętego ołtarza, położywszy ręce na ołtarzu, odmawia Psalm 50: **Zmiluj się nade mną, Boże.** Gdy biskup ma powiedzieć: **Święte świętym,** wtedy wyświęcony oddaje święty chleb, który biskup kładzie na świętym diskosie. Nowowyświęcony przyjmuje komunię jako pierwszy z kapłanów. On też odmawia modlitwę przed amboną.]

Biskup zdejmuje omoforion, zakłada mitrę, i skłoniwszy głowę odmawia modlitwę:

Aby stały się dla przyjmujących je ku trzeźwości duszy, ku odpuszczeniu grzechów, ku udziałowi we wspólnocie Ducha Twego Świętego, ku pełni królestwa niebieskiego, ku śmiałości wobec Ciebie, a nie na sąd lub potępienie.

Jeszcze przynosimy Tobie to duchowe posługiwanie za tych, którzy w wierze odeszli, za Praojców, Ojców, Patriarchów, Proroków, Apostołów, Kaznodziejów, Ewangelistów, Męczenników, Wyznawców, Ascetów oraz za każdego ducha sprawiedliwego, który w wierze dopełnił życia.

Po modlitwie bierze kadzielnicę i okadzając święty ołtarz, donośnie mówi:

Szczególnie za najświętszą, przeczystą, błogosławioną, pełną chwały Władczynię naszą, Bogurodzicę i zawsze Dziewicę Marię.

Chór: Zaprawdę godne jest to, błogosławić Ciebie, Bogurodzico, zawsze błogosławioną i najczystsza i Matkę Boga naszego.

Czcigodniejszą od Cherubinów i bez porównania chwalebniejszą od Serafinów, któraś bez zmiany Boga Słowo zrodziła, Ciebie, prawdziwą Bogurodzicę, wysławiamy.

W święta Pańskie chór śpiewa hirmos dziewiątej pieśni kanonu jutrzni.

Biskup odmawia modlitwę:

Za świętego Jana Proroka i Poprzednika, i Chrzciciela, świętych, sławnych i chwalebnych Apostołów, świętego N., którego pamięć czcimy, i za wszystkich świętych Twoich, dla których modlitw nawiedz nas, Boże.

Wspomnij wszystkich, którzy zasnęli w nadziei zmartwychwstania i życia wiecznego.

I wspomina, jeśli chce, zmarłych po imieniu.

I daj im odpoczynek tam, gdzie jaśnieje światłość oblicza Twego.

Prosimy Cię jeszcze, Panie, abyś wspomniął cały episkopat prawosławny, głoszący w sposób prawy słowo Twojej prawdy, całe kapłaństwo, w Chrystusie diakonię i wszelki porządek hierarchiczny.

Składamy Tobie również to duchowe posługiwanie za całą ziemię, za święty, powszechny i apostołski Kościół, za trwających w czystości i pobożności, za władze nasze i wojsko. Daj im, Panie, rządy pokoju, abyśmy i my mogli w ich zacisku prowadzić ciche i pełne spokoju życie we wszelkiej pobożności i dostojności.

Gdy chórzyści przestaną śpiewać, wtedy protodiakon stojąc w bramie, nieco z boku, i trzymając orarion trzema palcami prawej ręki, i patrząc na lud, mówi: **I** wszystkich, i wszystko. Chór śpiewa: **I** wszystkich, i wszystko.

Biskup mówi donośnie:

Przede wszystkim wspomnij, Panie, wielce błogosławionego metropolitę naszego Sawę, któremu pozwól, aby w świętym Twoim Kościele w pokoju, bezpieczeństwie, czci, zdrowiu i przez długie lata głosił w sposób prawy słowo Twojej prawdy.

Po biskupie także pierwszy archimandryta lub protoprezbiter mówi: **Przede** wszystkim wspomnij, Panie, najprzewielebniejszego biskupa naszego *N.*, któremu pozwól, aby w świętym Twoim Kościele w pokoju, bezpieczeństwie, czci, zdrowiu i przez długie lata głosił w sposób prawy słowo Twojej prawdy.

Następnie biskup błogosławi go, mówiąc: **Kapłaństwo** Twoje niech wspomni Pan Bóg w królestwie swoim w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Archidiakon lub protodiakon stojąc przy świętej bramie mówi wielką pochwałę: **Najprzewielebniejszego** *N.*, biskupa (nazwa diecezji), który przynosi te święte dary Panu Bogu naszemu za wszystkich kapłanów i mnichów, za chronioną przez Boga ojczyznę naszą, jej władze i wojsko, za pokój całego świata, za pomyślność świętych Bożych Kościołów, za zbawienie i pomoc z gorliwością i bojaźnią Bożą trudzących się i posługujących, za uzdrowienie chorych, za wieczny odpoczynek, błogosławioną pamięć i odpuszczenie grzechów wszystkich zmarłych prawosławnych chrześcijan, za zbawienie stojącego tutaj ludu i tych, o których każdy myśli, i wszystkich, i wszystko.

Chór: **I** wszystkich, i wszystko.

Archidiakon lub protodiakon całują rękę biskupa.

Biskup cicho odmawia modlitwę:

Wspomnij, Panie, to miasto (lub: tę wieś; lub: ten monaster), w którym żyjemy, wszystkie miasta i krainy oraz tych, którzy z wiarą w nich żyją.

Wspomnij, Panie, żeglujących, podróżujących, chorych, cierpiących, uwięzionych i ich wybawienie.

Wspomnij, Panie, ofiarodawców i dobroczyńców świętych Twoich Kościołów, a także pamiętających o ubogich i na wszystkich nas ześlij obfite Twoje zmiłowanie.

Biskup donośnie: I daj nam jednymi ustami i jednym sercem, słać i opiewać najczcigodniejsze, i najwspanialsze imię Twoje, Ojca i Syna, i Świętego Ducha, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Chór: Amen.

Biskup: Miłosierdzie wielkiego Boga i Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa, niech będzie z wami wszystkimi.

I zwraca się do ludu, błogosławiąc obiema rękoma.

Chór: I z duchem twoim.

Jeśli jest chirotonia diakońska, to błogosławieństwo ma miejsce po niej, z trikironem i dikironem.

Jeśli nie ma chirotonii, to diakon, który ma mówić ektenię kłania się, wychodzi, staje na zwykłym miejscu i mówi:

Wszystkich świętych wspomniawszy, jeszcze i jeszcze w pokoju do Pana módlmy się.

Chór: Panie, zmiłuj się.

Za przyniesione i poświęcone najczcigodniejsze dary, do Pana módlmy się.

Chór: Panie, zmiłuj się.

Aby Przyjaciel człowieka, Bóg nasz, przyjął je na swój święty, nadniebiański i duchowy ołtarz jako miłą wonność duchową oraz zesłał nam w zamian Bożą łaskę i dar Świętego Ducha, módlmy się.

Chór: Panie, zmiłuj się.

O wybawienie nas z wszelkiego utrapienia, gniewu i niebezpieczeństwa, do Pana módlmy się.

Chór: Panie, zmiłuj się.

Wspomóż, zbaw, zmiłuj się i ochroń nas, Boże, łaską Twoją.

Chór: Panie, zmiłuj się.

O to, aby cały ten dzień był doskonały, święty, spokojny i bezgrzeszny, Pana prośmy.

Chór: Racz dać, o Panie.

O anioła pokoju, wiernego przewodnika, stróża dusz i ciał naszych, Pana prośmy.

Chór: Racz dać, o Panie.

O przebaczenie i odpuszczenie grzechów i przewinień naszych, Pana prośmy.

Chór: Racz dać, o Panie.

O to, co dobre i pożyteczne dla dusz naszych, i o pokój dla świata, Pana prośmy.

Chór: Racz dać, o Panie.

O dokonanie reszty życia naszego w pokoju i pokucie, Pana prośmy.

Chór: Racz dać, o Panie.

O chrześcijańskie zakończenie życia naszego, bezbolesne, bez zawstydzenia, spokojne, i o dobre usprawiedliwienie przed budzącym bojaźń Trybunałem Chrystusa, prośmy.

Chór: Racz dać, o Panie.

Uprosiwszy zjednoczenie w wierze i udział we wspólnocie Świętego Ducha, sami siebie, wszyscy siebie nawzajem i całe życie nasze Chrystusowi Bogu oddajmy.

Chór: Tobie, Panie.

Biskup odmawia modlitwę:

Władco, Przyjacielu człowieka, Tobie przedkładamy całe życie nasze i nadzieję i prosimy Cię, i modlimy się, i błagamy, abyś uczynił nas godnymi uczestniczenia w Twych niebiańskich i budzących bojaźń Tajemnicach tej świętej i duchowej uczty, z czystym sumieniem ku odpuszczeniu grzechów, darowaniu przewinień, ku wspólnocie Ducha Świętego, dziedziczeniu królestwa niebieskiego, ku śmiałości względem Ciebie, a nie na sąd lub potępienie.

Biskup donośnie:

I uczyn nas godnymi, Władco, abyśmy ze śmiałością i wolni od osądzenia, mieli odwagę wzywać Ciebie, nadniebiańskiego Boga Ojca, i mówić:

Lud: Ojciec nasz, któryś jest w niebiosach, święć się imię Twoje, przyjdź królestwo Twoje, bądź wola Twoja, jako w niebie tak i na ziemi, chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj, i odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom, i nie wwdź nas w pokuszenie, ale nas zbaw ode złego.

Podobnie odmawiają tę modlitwę biskup i pozostali duchowni.

Także donośnie: Albowiem Twoje jest królestwo i moc, i chwała, Ojca i Syna, i Świętego Ducha, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Chór: Amen.

Biskup: Pokój wszystkim.

I błogosławi lud obiema rękoma.

Chór: I duchowi twemu.

Diakon: Głowy nasze skłońmy przed Panem.

Chór: Przed Tobą, Panie.

Biskup modli się:

Dzięki składamy Tobie, Królu niewidzialny, który w niezmierzonej swojej potędze wszystko uczyniłeś i przez pełnię swego miłosierdzia wszystko przywiodłeś z niebytu do istnienia. Sam, Władco, wejrzyj z niebios na tych, którzy skłonili przed Tobą swoje głowy, albowiem nie skłonili ich przed ciałem i krwią, ale przed Tobą, budzącym bojaźń Bogiem. Ty przeto, Władco, to, co jest Tobie przedłożone, dla nas wszystkich ku dobremu wyrównaj, według potrzeb każdego: [współzegluj z

żeglującymi, współpodróżuj z podróżującymi, uzdrów chorych,] Lekarzu dusz i ciał naszych.

Donośnie:

Przez łaskę, miłosierdzie i przyjaźń do człowieka Jednorodzonego Syna Twego, z którym błogosławiony jesteś z Najświętszym i Dobrym, i Życiodajnym Twoim Duchem, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Chór: Amen.

I znowu biskup odmawia modlitwę:

Wejrzyj, Panie Jezu Chryste, Boże nasz, ze świętego Twego przybytku i z tronu chwały Twego królestwa, i przyjdź, aby nas uświęcić, Ty, który na wysokościach z Ojcem zasiadasz i tutaj niewidzialnie z nami przebywasz, uczyn nas godnymi, aby potężna Twoja prawica podała nam przeczyste Twoje Ciało i najczcigodniejszą Krew, a przez nas całemu ludowi.

Biskup zakłada omoforion i zdejmuje mitrę. Kłania się też wraz ze współsłużącymi, i mówi cicho:

Boże, oczyść mnie grzesznego.

Podobnie diakon na swoim miejscu. Diakon przepasuje się orarionem w formie krzyża i gdy widzi, że biskup wyciąga ręce i dotyka świętego chleba, aby dokonać świętego podniesienia, ogłasza:

Bądźmy uważni!

Zamyka się królewską bramę.

Biskup bierze święty chleb, podnosi i czyni nim znak krzyża nad świętym diskosem, i mówi:

Święte świętym.

Chór: Jeden Święty, jeden Pan, Jezus Chrystus, ku chwale Boga Ojca. Amen.

Diakon wchodzi do świętego prezbiterium, a protodiakon stojąc blisko biskupa, mówi:

Podziel, władko, święty chleb.

Biskup dzieli święty chleb z uwagą na cztery części, mówiąc:

Dzielony jest i rozdzielany Baranek Boży, dzielony a niepodzielny, zawsze spożywany a nigdy nie spożyty, i uczestniczących uświęcający.

Chór śpiewa koinonikon dnia lub świętego.

Biskup zaś rozkłada cztery części w kształcie krzyża: **ΙΣ** – na górze; **ΧΣ** – na dole; **ΝΙ** – z prawej; **ΚΑ** – z lewej strony.

Protodiakon, wskazując orarionem, mówi: **Napełnij, władko, święty kielich.**

Biskup bierze dwoma palcami część leżącą u góry, czyni nią znak krzyża nad świętym diskosem, i mówi:

Pełnia Ducha Świętego.

I wkłada ją do świętego kielicha. Protodiakon mówi: **Amen.**

Wziąwszy gorącą wodę, protodiakon pokazuje ją biskupowi, mówiąc: **Pobłogosław, władko, tę gorącą wodę.**

Biskup błogosławi, mówiąc:

Błogosławiony żar Twojej świętości, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

Protodiakon wlewa z umiarem gorącą wodę do świętego kielicha, aby nie było jej więcej niż wina, i mówi: **Żar wiary, pełen Ducha Świętego. Amen.**

Biskup bierze część oznaczoną **XΣ** i dzieli ją na wiele cząstek, aby wystarczyło dla wszystkich współsłużących. Jeśli tej cząstki nie starczy, to dzieli także następną. Mówi przy tym wielokrotnie:

Dzielony jest i rozdzielany Baranek Boży, aż podzieli do końca część XΣ.

Biskup prosi współsłużących o przebaczenie, bierze jedną cząstkę świętego chleba w prawą rękę i skłoniwszy głowę, modli się jak zwykle, mówiąc:

Wierzę, Panie, i wyznaję, że Ty jesteś zaprawdę Chrystusem, Synem Boga Żywego, który przyszedł na świat zbawić grzeszników, z których ja jestem pierwszym.

Wierzę także, że to jest przeczyste Ciało Twoje i to jest najczcigodniejsza Krew Twoja. Błagam zatem Ciebie, zlituj się nade mną i odpuść mi moje grzechy dobrowolne i mimowolne, które popełniłem słowem lub uczynkiem, świadomie i nieświadomie, oraz uczyni mnie godnym, abym wolny od osądzenia stał się uczestnikiem przeczystych Twych Tajemnic, na odpuszczenie grzechów i życie wieczne. Amen.

Przyjmij mnie dzisiaj, Synu Boży, jako uczestnika tajemnej Twojej Wieczery, gdyż nie zdradzę Twoim wrogom tajemnicy, ani też nie pocałuję Ciebie jak Judasz, lecz jak łotr wyznaję Ciebie: Wspomnij mnie, Panie, w królestwie Twoim.

Panie, niech uczestnictwo w świętych Twych Tajemnicach nie będzie mi na sąd lub potępienie, lecz na uzdrowienie duszy i ciała.

Także wyprostowuje się, przychodzi blisko do świętego diskosu i przyjmuje święte ciało Pańskie z pobożnością, mówiąc:

Najczcigodniejsze i najświętsze Ciało Pana i Boga, i Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa jest podawane mnie, niegodnemu biskupowi **N., na odpuszczenie grzechów moich i na życie wieczne. Amen.**

Bierze gąbkę i wyciera rękę. Całuje gąbkę i odkłada na miejsce. Bierze także święty welon i kielich obiema rękoma z welonem, i pije z niego trzy razy, mówiąc:

Ja, niegodny biskup N., przyjmuję najczcigodniejszą i najświętszą Krew Pana i Boga, i Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa, na odpuszczenie grzechów moich i na życie wieczne. Amen.

Także wyciera swoje usta i święty kielich welonem, i mówi:

Oto dotknął warg moich i zabierze nieprawości moje, i grzechy moje oczyści.

Całuje także święty kielich, i mówi:

Chwała Tobie, Boże (trzy razy).

Protodiakon wzywa każdego z archimandrytów, mówiąc: **Przystąpcie.**

Przychodzi pierwszy archimandryta z lewej strony biskupa, skłania głowę i złożonywszy dłonie na kształt krzyża, prawą mając na wierzchu, mówi: **Oto przychodzę do nieśmiertelnego Króla i Boga naszego. Oraz: Podaj mi, wielce czcigodny władko, najczcigodniejsze i najświętsze Ciało Pana i Boga, i Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa.**

Biskup wzięwszy trzema palcami prawej ręki cząstkę czcigodnego ciała i krwi Chrystusowej, kładzie na dłoni podchodzącego archimandryty, i mówi:

Najczcigodniejsze i najświętsze Ciało Pana i Boga, i Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa jest podawane tobie, archimandrycie (lub: kapłanowi) N., na odpuszczenie grzechów twoich i na życie wieczne. Amen.

Pocałowałwszy rękę i ramię biskupa, archimandryta odchodzi na bok, skłania głowę nad rękę, i modli się.

Następnie protodiakon przyzywa, jak poprzednio, mówiąc do kapłanów: **Przystąpcie, kapłani.** A do diakonów: **Przystąpcie, diakoni.**

Wszyscy postępują w ten sam sposób, jak to już powiedziano. Biskup nakazuje jednemu z archimandrytów podać czcigodne Ciało diakonom. Biskup natomiast podchodzi do świętego kielicha, aby pozostałym podać świętą Krew. Podchodzą kolejno do biskupa z prawej strony archimandryci i pozostali duchowni, i mówią: **Oto przychodzę do nieśmiertelnego Króla i Boga naszego. Oraz: Podaj mi, wielce czcigodny władko, najczcigodniejszą i najświętszą Krew Pana i Boga, i Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa.** Biskup trzymając święty kielich z welonem, zbliża go do ust chcącego przyjąć świętą Krew. Biskup mówi:

Najczcigodniejsza i najświętsza Krew Pana i Boga, i Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa jest podawane tobie, archimandrycie (lub: kapłanowi) N., na odpuszczenie grzechów twoich i na życie wieczne. Amen.

I każdy pije trzy razy ze świętego kielicha.

Po przyjęciu świętej Krwi każdy bierze welon i wyciera sobie usta oraz święty kielich.

Biskup mówi:

Oto dotknął warg twoich i zabierze nieprawości twoje, i grzechy twoje oczyści.

Każdy całuje święty kielich i odchodzi. Natomiast diakonom święty kielich podaje jeden z archimandrytów.

Biskup umywa ręce i usta.

Należy wiedzieć, że jeżeli są osoby chcące przystąpić do świętych Tajemnic, to wyznaczony kapłan dzieli dwie pozostałe części świętego Baranka na mniejsze cząsteczki, aby wystarczyło dla wszystkich, i umieszcza je w świętym kielichu, który następnie przykrywa welonem. Otwiera się królewską bramę.

Biskup bierze święty kielich i pocałowałszy go, oddaje protodiakonowi. Protodiakon odbiera święty kielich obydwojma rękoma, całuje rękę biskupa, podchodzi do świętej bramy i podnosząc święty kielich, mówi: **Podejdźcie z bojaźnią Bożą i wiarą.**

Chór: Błogosławiony, który idzie w imię Pańskie. Pan Bóg oto nam się objawił.

Wszyscy podchodzą pojedynczo, kłaniając się z bojaźnią i pobożnością, z rękoma złożonymi na piersi, i tak przyjmują Boskie Tajemnice. Biskup, lub wyznaczony przez niego kapłan, odmówiwszy modlitwę: **Wierzę, Panie, i wyznaję,** podaje Boskie Tajemnice, mówiąc:

Sługa Boży N. przyjmuje najczcigodniejsze i święte Ciało, i Krew Pana i Boga, i Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa, na odpuszczenie grzechów swoich i na życie wieczne. Amen.

Po skończeniu biskup lub kapłan powraca do prezbiterium i stawia świętości na świętym ołtarzu. Protodiakon bierze święty dysk i podnosi nad święty kielich, wyciera świętą gąbką z wielką uwagą, wkładając święte Ciało i wszystkie części do świętego kielicha. Całuje też święty dysk i stawia w pobliżu świętego kielicha. Bierze także welon i przykrywa święty kielich, a na świętym dysku kładzie asteriskos, aer i welon, mówiąc:

Zmartwychwstanie Chrystusa zobaczywszy, pokłońmy się świętemu Panu Jezusowi, jedynemu bezgrzesznemu. Krzyżowi Twemu kłaniamy się, Chryste, i święte zmartwychwstanie Twoje śpiewamy i sławimy. Ty bowiem jesteś Bogiem naszym, oprócz Ciebie innego nie znamy, imię Twoje wyznajemy. Przyjdźcie, wszyscy wierni, pokłońmy się świętemu zmartwychwstaniu Chrystusa: Oto bowiem przez krzyż nadeszła radość dla całego świata. Zawsze błogosławiąc Pana, śpiewamy Jego Zmartwychwstanie, albowiem przecierpiawszy ukrzyżowanie, śmiercią zniszczył śmierć.

Zajaśnij, zajaśnij nowa Jerozolimo, bo chwała Pańska nad Tobą zaświeciła. Tańcz teraz i wesel się, Syjonie, Ty zaś, czysta Bogurodzico, raduj się ze zmartwychwstania Twego Syna.

O Chryste, Pascho wielka i najświętsza, O mądrości i Słowo Boga, i mocy, daj nam pełniej uczestniczyć w niezachodzącym dniu królestwa Twego.

Obmyj, Panie, grzechy tych, których tu wspomniano, najczcigodniejszą Krwią Twoją, modlitwami świętych Twoich. Amen.

Także kłania się trzy razy.

Następnie biskup wychodzi przez królewską bramę i błogosławi lud trikironem oraz dikironem, mówiąc donośnie:

Zbaw, Boże, lud Twój, i pobłogosław dziedzictwo Twoje.

Zwraca się do świętego ołtarza i błogosławi współsłużących, po czym oddaje trikiron i dikiron.

Chór: Is polla eti, despota. Widzieliśmy światłość prawdziwą, przyjęliśmy Ducha z niebios, znaleźliśmy wiarę prawdziwą, kłaniamy się niepodzielnej Trójcy, albowiem Ona nas zbawiła.

Bierze także kadzielnicę i okadza trzykrotnie tylko świętości, mówiąc:

Wstąpiłeś na niebiosa, Boże, i na całe ziemi chwała Twoja.

Oddaje kadzielnicę, nikogo nie okadzając. Wziąwszy święty dysk, stawia go na głowie prot diakona. Protodiakon przyjmuje go obydwojma rękoma i odchodzi do żertwiennika, niczego nie mówi, i tam stawia święty dysk.

Biskup bierze święty kielich, całuje, i podaje pierwszemu archimandrycie lub igumenowi, mówiąc cicho:

Błogosławiony Bóg nasz,

Archimandryta odbiera od biskupa święty kielich obydwoma rękoma, całuje dłoń biskupa, zwraca się do świętej bramy, patrząc na lud, i mówi donośnie: **w** każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Następnie odchodzi do świętego zertwiennika i stawia na nim święty kielich.

Chór: Amen. Niech się napelnią nasze usta wielbieniem Ciebie, Panie, abyśmy opiewali Twoją chwałę. Pozwoliłeś nam bowiem uczestniczyć w Twoich świętych, Bożych, nieśmiertelnych i życiodajnych Tajemnicach. Zachowaj nas w Twojej świętości, abyśmy w ciągu całego dnia uczyli się Twojej sprawiedliwości. **Alleluja. Alleluja. Alleluja.**

Protodiakon wychodzi przez północną bramę, staje na zwykłym miejscu, i mówi: **Stańmy prosto!** Po przyjęciu Bożych, świętych, przeczystych, nieśmiertelnych, życiodajnych i budzących bojaźń Tajemnic Chrystusa, godnie dziękujemy Panu.

Chór: Panie, zmiłuj się.

Wspomóż, zbaw, zmiłuj się i ochroń nas, Boże, łaską Twoją.

Chór: Panie, zmiłuj się.

Uprosiwszy sobie cały wieczór doskonały, święty, spokojny i bezgrzeszny, sami siebie, wszyscy siebie nawzajem i całe życie nasze Chrystusowi Bogu oddajmy.

Chór: Tobie, Panie.

Biskup odmawia modlitwę dziękczynną:

Dzięki składamy Tobie, Władco, Przyjacielu człowieka i Dobroczyńco dusz naszych, że i w obecnym dniu pozwoliłeś nam uczestniczyć w Twoich niebieskich i nieśmiertelnych Tajemnicach. Uczynń naszą drogę prostą, umocnij nas wszystkich w Twojej bojaźni, chroń życie nasze, wzmacniaj nasze stopy, dla modlitw i błagań pełnej chwały Bogurodzicy i zawsze Dziewicy Marii, i wszystkich świętych Twoich.

Biskup wraz ze współsłużącymi składa antimension, po czym bierze Ewangelię, czyni nią znak krzyża nad antimensionem i mówi:

Albowiem Ty jesteś uświęceniem naszym i Tobie chwałę oddajemy, Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Chór: Amen.

Biskup: **Wyjdźmy w pokoju.**

Chór: W imię Pańskie.

Protodiakon: **Do** Pana módlmy się.

Chór: Panie, zmiłuj się.

Kapłan wychodzi, staje na zwykłym miejscu, i odmawia modlitwę przed amboną:

Panie, błogosławiący tym, którzy Ciebie błogosławią, i uświęcający tych, którzy zaufali Tobie, zbaw lud Twój i pobłogosław dziedzictwo Twoje. Strzeż pełni Kościoła Twego i uświęć miłujących wspaniałość Twego domu. Otocz ich chwałą poprzez Boską Twą moc i nie opuszczaj nas, pokładających nadzieję w Tobie. Daj pokój światu Twemu, Kościołom Twoim, kapłanom i całemu ludowi Twemu. Albowiem wszelka łaska i wszelki dar doskonały zstępuje z góry od Ciebie, Ojca Światłości, i Tobie chwałę, dziękczynienie i pokłon oddajemy, Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Chór: Amen. Niech będzie imię Pańskie błogosławione, odtąd i na wieki (trzy razy).

Biskup odmawia modlitwę:

Sam będąc wypełnieniem Prawa i Proroków, Chryste Boże nasz, który spełniłeś cały Ojcowski plan zbawienia, napelnij radością i weselem serca nasze, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

Następnie biskup wychodzi na ambonę i rozdaje całemu ludowi antidoron jako błogosławieństwo i na oczyszczenie duszy, jest bowiem poświęcony i należy go spożywać na czczo.

Po rozdaniu antidoronu biskup błogosławi lud obydwoma rękoma, mówiąc:

Błogosławieństwo Pańskie niech zstąpi na was przez Jego łaskę i przyjaźń do człowieka, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Chór: Amen.

Biskup: **Chwała Tobie, Chryste Boże, Nadziejo nasza, chwała Tobie!**

Chór: Chwała Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi, i teraz, i zawsze, i na wieki wieków. Amen. **Panie, zmiłuj się (trzy razy). Pobłogosław!**

Biskup wygłasza rozesłanie na ambonie. Subdiakoni przynoszą mu trikiron i dikiron, którymi biskup błogosławi lud.

Chór: **Is polla eti, despota.**

Biskup oddaje trikiron i dikiron, wchodzi do świętego prezbiterium, gdzie diakoni zdejmują z niego szaty liturgiczne.

Odmawia się modlitwy dziękczynne:

Pieśń Symeona: **Teraz pozwalasz odejść słudze Twemu, Władco, według słowa Twego, w pokoju, bowiem oczy moje widziały zbawienie Twoje, któreś przygotował wobec wszystkich ludzi, Światłość na oświecenie narodów i chwałę ludu Twego, Izraela.**

Trisagion i po Modlitwie Pańskiej troparion rozesłania, ton 8: **Łaska z ust Twoich jak jasność ognia promieniująca, oświeciła całą ziemię, nie zdobyła światu skarbu chciwością, lecz pokazała nam głębię pokory. Słowami Twymi nauczając, ojcze Janie Chryzostomie, módl się do Chrystusa Boga Słowa, aby zbawił dusze nasze.**

Chwała Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi.

Kontakion, ton 6: **Z niebios otrzymałeś łaskę Bożą i ustami swymi uczysz wszystkich kłania się w Trójcy jedynemu Bogu. Wielce błogosławiony, czcigodny ojcze Janie Chryzostomie, godnie Ciebie sławimy, jesteś bowiem przewodnikiem, który ukazuje nam sprawy Boskie.**

I teraz, i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

Troparion do Bogurodzicy, ton 6:

Orędowniczko chrześcijan niezawodna, Pośredniczko u Stwórcy wytrwała, nie gardź głosem błagania grzesznych, lecz pospiesz, jako Dobra, zawczasu nam na pomoc, ufnie wzywającym Ciebie. Pospiesz na nasze błagania i przybądź na wezwanie, orędując zawsze, Bogurodzico, za czczącymi Ciebie.

Panie, zmiłuj się (trzy razy).

Czcigodniejszą od Cherubinów i bez porównania chwalebniejszą od Serafinów, któraś bez zmiany Boga Słowo zrodziła, Ciebie, prawdziwą Bogurodzicę, wysławiamy.

Chwała Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi, i teraz, i zawsze, i na wieki wieków. Amen. Pobłogosław.

Biskup wygłasza małe rozesłanie.

Biskup wychodzi przez świętą bramę, zwraca się do świętych ikon i kłania się trzykrotnie, trzymając pastorał w lewej ręce.

Zwraca się także do ludu i błogosławi, mówiąc:

Niech Chrystus Bóg zachowa was wszystkich swoją Bożą łaską i miłością do człowieka, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków.

Chór: Amen. Is polla eti, despota.

Przed biskupem stoi akolita z zapaloną lampą i jeśli jest święto, to idzie przed biskupem. Jeśli nie ma święta, to akolita z lampą nie poprzedza biskupa. Idą także inni, jak poprzednio przy wchodzeniu do świątyni. Po dojściu do domu biskupiego staje biskup na przygotowanym miejscu, aby był przez wszystkich widzianym, i trzymając pastorał błogosławi wszystkich, i wchodzi do swego domu. Lud rozchodzi się w pokoju.

**Koniec Liturgii świętego ojca naszego Jana Chryzostoma,
arcybiskupa Konstantynopola**

